

relații financiar ~ valutare și comerciale internaționale

Ghidul lucrătorului de comerț exterior

DIMINUAREA RISCULUI ÎN ACTIVITATEA DE COMERȚ EXTERIOR PRIN INFORMAȚII DE PIAȚĂ (III) (Studiu de caz)

Modelul de simulare a comportamentului pieței prezentat în numărul trecut al suplimentului de relații financiar-valutare (17/38/1978) a fost verificat practic prin aplicațiile realizate de Catedra de relații economice internaționale în cadrul unor contracte de cercetare având ca beneficiari întreprinderi de comerț exterior și centrale industriale (exportul de plăci stratificate din lemn, de rulmenți, de produse chimice etc.).

Ne propunem ca în continuare să prezentăm modul de utilizare a metodei simulării în cazul, mult simplificat, al unui produs alimentar (unt) exportat pe o piață cu evoluție dinamică a cererii de consum.

Premisele de la care se pornește sînt următoarele:

- existența datelor de istorie asupra dinamicii pe o perioadă de 10 ani a unor indicatori ce caracterizează piața respectivă cum sînt: potențialul pieței, veniturile populației, prețul la materia primă (laptele), importul de unt, oferta de înlocuitori (unt vegetal), prețurile cu amănuntul practicate.

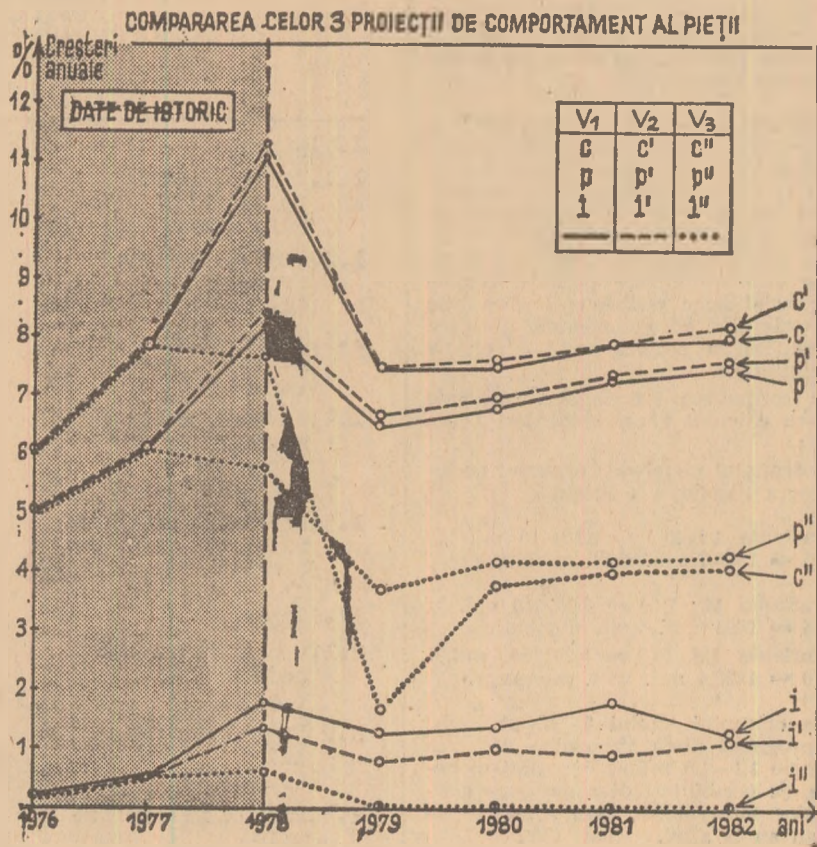
- pe baza unor cercetări simultane a fost identificată și evaluată influența unor factori perturbatori asupra mecanismului pieței cum sînt: dinamica exporturilor, politica guvernamentală de stimulare a producătorilor și de protecție a pieței, modificările tehnologice în producția înlocuitorilor, de natură să determine o creștere a competitivității lor, inflația, efectul campaniilor publicitare în favoarea untului vegetal avînd ca axă psihologică „menținerea sănătății prin consum rațional” — factori considerați în mo-

del ca variabile exogene — perturbatoare, de risc;

- principalele corelații ale pieței (coeficienții structurali care exprimă

interdependența dintre datele de intrare și cele de ieșire din sistem — vezi graficul din numărul trecut — se extrapolează ex-ante pentru perioada de prognoză (5 ani);

- aplicarea metodei simulării nu implică pentru analistul din compartimentul de marketing efectuarea de calcule matematice complexe (respectiv calculul manual pentru estimarea coeficienților structurali prin regresie multiplă prin utilizarea metodei celor mai mici pătrate, în mai multe trepte) întrucît se poate apela, așa cum am arătat în numărul anterior (17/38/1978), la programe de calcul care se află în biblioteca de programe a A.S.E. cu module adaptate unei problematice di-

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

verse care poate fi întâlnită pe piețele externe.

Indicatori ce urmează a fi determinați:

Introducând în structura descrisă prin coeficienții caracteristici ai pieței, diferitele ipoteze probabile ale dinamicii variabilelor considerate, se poate simula reacția pieței în diferite situații conjuncturale.

Indicatorii care pot fi obținuți pentru fiecare variantă sînt următorii: capacitatea pieței, potențialul pieței, consumul aparent, volumul pieței, gradul de penetrare pe piață al întreprinderii proprii, gradul de saturare al pieței, prognoza prețurilor produsului, rata de înlocuire în consum a produsului prin produse similare etc.

Desfășurarea simulării

Pentru simplificarea prezentării considerăm numai 3 ipoteze de prognoză ale factorilor exogeni ai mecanismului pieței (intrări), evoluind cu ritmurile de creștere prezentate în tabelul nr. 1.

Varianta I— Urmează ipoteza unei creșteri rapide a veniturilor populației, a prețurilor materiei prime și o creștere relativ mai lentă a stocurilor și a ofertei de înlocuitori;

Varianta II — Urmează ipoteza unei creșteri rapide a tuturor factorilor, fiind pentru cazul dat varianta așteptărilor maxime;

Varianta III — Presupune o creștere relativ mai lentă a veniturilor populației, a prețului materiei prime, stocurilor și ofertei înlocuitorilor, constituind pentru cazul dat varianta așteptărilor minime.

Rularea programului „Remus” cu aceste date de intrare permite obținerea variabilelor endogene (ieșiri) pe perioada de 5 ani considerată, din care prezentăm în tabelul nr. 1 nivelurile ultimului an.

În continuare ieșirile sînt utilizate pentru calculul unor indicatori cum sînt:

Potențialul pieței = Consumul pe locuitor x Populația x Prețul

Varianta I: $P_5 = 6,20 \times 10 \text{ mil.} \times 24,85 = 1540,7 \text{ mil. unit. monetare.}$

Varianta II: $P_5 = 6,25 \times 10 \text{ mil.} \times 25,04 = 1565 \text{ mil. unit. monetare}$

Varianta III $P_5 = 5,20 \times 10 \text{ mil.} \times 21,70 = 1128,4 \text{ mil. unit. monetare.}$

La orizontul anului 5 al perioadei de prognoză piața va evolua deci în limitele 1,1—1,5 miliarde unități monetare, cu posibilități de restrîngere a limitelor intervalului, prin ajustări de la un an la altul.

În aprecierea rezultatului calculelor o influență importantă are considerarea elementelor de risc. Spre exemplu calculele nu arătat o campanie publi-

citară promovind înlocuirea în consum a untului prin margarină, în rîndul anumitor segmente ale populației, poate provoca o diminuare a potențialului pieței spre sfîrșitul perioadei de prognoză de ordinul a 100 milioane unități monetare.

În această alternativă varianta așteptărilor minime poate ajunge la circa 1 miliard unități monetare, iar varianta așteptărilor maxime la circa 1,4 miliarde.

Pentru a determina gradul de pătrundere pe piață al întreprinderii exportatoare se raportează valoarea exporturilor realizate pe piața respectivă în ultimul an al perioadei de bază, la volumul pieței în același an (calculat ca sumă a tuturor vînzărilor produsului pe piața considerată).

Volumul exporturilor întreprinderii „X” în țara „a” = 40 milioane u.m.

Volumul pieței „a” = 761 milioane u.m.

$$\begin{aligned} \text{Gradul de pătrundere pe piață} &= \\ \text{„G” va fi: } G &= \\ &= \frac{40 \text{ mil.}}{761 \text{ mil.}} = 0,52\% \end{aligned}$$

În condițiile în care și-ar menține poziția pe piață (0,52%) în perioada prognozată, întreprinderea exportatoare și-ar spori volumul absolut al exporturilor între 48—105%, încadrîndu-se în evoluția generală a pieței „a”.

Deci pentru sfîrșitul perioadei se poate estima un volum al exporturilor cuprins între 60—80 mil. u. monetare. Calculele arată că în condițiile unei intensificări a activității de promovare, gradul de pătrundere pe piață poate crește pînă la circa 1%, corespunzător unei creșteri a exporturilor pînă la 112—154 mil. um, orientare favorizată de creșterea gradului de aprovizionare din import a pieței în intervalul studiat (de la 39% în perioada de bază la 55% la sfîrșitul perioadei).

Tabel nr. 1

Proiecții ale factorilor pieței pe următorii 5 ani

	Varianta I		Varianta II		Varianta III	
	Ritm mediu anual (%)	Valori abso- lute sfîrșit- ul pe- rioadei	Ritm mediu anual (%)	Valori abso- lute sfîrșit- ul pe- rioadei	Ritm mediu anual (%)	Valori abso- lute sfîrșit- ul pe- rioadei
I. Intrări						
1.1. Venitul mediu pe locuitor (mil. u. mon/loc)	10	13,72	10	13,72	5	10,87
1.2. Prețul materiei prime (u. mon/kg)	12	4,41	12	4,41	5	3,19
1.3. Importul pe locuitor (kg./loc)	15	3,44	15	3,44	10	2,75
1.4. Nivelul mediu al stocurilor pe locuitor (kg/loc)	5	0,57	10	0,72	10	0,72
1.5. Oferta înlocuitorului pe locuitor (kg/loc)	5	3,18	10	4,01	10	4,01
II. Ieșiri						
2.1. Consumul pe locuitor (kg/loc)	8,3	6,20	8,5	6,25	4,25	5,20
2.2. Prețul produsului (u. mon/kg)	7,25	24,85	7,4	25,04	4,40	21,70
2.3. Prețul înlocuitorului (u. mon/kg)	1,50	6,83	1,05	6,69	0,08	6,37

Prin introducerea acestor date în model s-au calculat variabilele endogene (ieșiri) pentru perioada de cinci ani considerată (vezi graficul).

În cadrul primei variante a simulării, o foarte ușoară diminuare a ritmului de creștere a cererii solvabile (c) și a ritmului prețului produsului analizat (p) este însoțită de o creștere a prețului înlocuitorilor. (i) În cea de a doua variantă a simulării sporul rapid al veniturilor populației, al prețului materiei prime și al importului atrag creșteri relativ rapide ale cererii solvabile (c') și prețului produsului analizat (p'), și creșterii neînsemnate ale prețului înlocuitorului (i').

În ambele variante, prețurile produsului și înlocuitorului înregistrează fluctuații, datorită acțiunii de intensitate inegală a factorilor exogeni. De asemenea cererea solvabilă crește într-un ritm superior prețului produsului

studiat, dar diferența între cele două ritmuri scade spre sfârșitul intervalului de prognoză.

Cea de-a treia variantă a simulării se deosebește considerabil de primele două, prin faptul că ritmurile de creștere atît ale cererii solvabile (c') cît și al prețului produsului (p'') sînt mult inferioare celor din primele două variante, iar prețul înlocuitorului (i'') are tendința de scădere. O altă caracteristică a acestei variante este creșterea în ritm mai scăzut a cererii solvabile decît prețul produsului, această evoluție fiind explicată prin elasticitatea mai mare a prețului produsului față de prețul materiei prime decît elasticitatea cererii solvabile față de veniturile consumatorilor.

Iector, univ. Ovidiu RUJAN
dr. Ioan GEORGESCU

între cele două cursuri va rezulta o diferență mai mare de $\pm 1\%$, valoarea plății respective va fi recalculată în mod corespunzător".

Într-un contract comercial de vânzare internațională încheiat de „MAȘINIMPORTEXPORȚ” întîlnim următoarea formulare a clauzei D.S.T.:

„Prețul din prezentul contract este stabilit în US \$ la rata de schimb US \$ — DST/FMI din ziua semnării contractului, adică 1 DST/MI=.....US/\$ Clientul va plăti la scadență suma în US \$ inițial stabilite. Într-un termen de 30 de zile de la data plății vânzătorul va face din nou calculele sumelor încasate, în baza ratei de schimb din ziua plății între US\$ și D.S.T. comunicate de IMF Survey și va informa clientul asupra diferențelor sumelor care urmează a se încasa sau care urmează a se plăti de către debitor. Debitorul va plăti aceste diferențe în cauză, dacă diferențele sînt mai mari de . . . . % față de rata de schimb din ziua semnării contractului”.

În raport cu prima formulare, credem că aceasta din urmă poate fi supusă unor critici și anume :

— pe cită vreme potrivit primei formulări prețul se recalculază odată cu facturarea lotului livrat, în cea de a doua, regularizarea se face numai după 30 de zile, fapt care poate avea unele inconveniente : expirarea acreditivului, pierderea unor dobinzi asupra diferenței de încasat, cheltuieli suplimentare cu decontarea etc. ;

— în clauză se arată că „I.M.F. Survey” este organismul care comunică cursul D.S.T., ceea ce nu se justifică de vremece Banca Română de Comerț Exterior cunoaște zilnic acest curs ca urmare a faptului că România este membră a F.M.I.

● Clauza bazată pe un coș restrîns de valute este o variantă a clauzei valutare clasice, cu deosebirea că pentru determinarea sumei la data plății valuta tranzacției se raportează la un coș de valute format din 3—5 valute, cu o stabilitate cît mai mare. O asemenea clauză într-un contract încheiat de „UZINEXPORTIMPORȚ” are următoarea formulare : „Prețul este stabilit în franci francezi, luîndu-se în considerare media cursurilor valutare a dolarului S.U.A., francului elvețian și lirei sterline la data încheierii contractului. Dacă la data plății cursului valutei de tranzacție va prezenta o diferență de $\pm 1\%$ față de media valutele menționate suma de plată va fi recalculată în mod corespunzător”.

În contractul model „MECANO-EXPORTIMPORȚ” formularea ni se pare mai completă.

drept și uzanțe internaționale

Clauze privind evitarea consecințelor negative ca urmare a fluctuațiilor valutare și majorării prețurilor

Oricît de judicios ar fi stabilit prețul într-un contract comercial de vânzare internațională, la data încheierii tranzacției, ca urmare a adevărului de necontestat, că ele se realizează într-un cadru economic și politic în continuă mutație, generator de mari incertitudini, apar unele fenomene care pot să influențeze negativ prețul inițial sau, pur și simplu, să pună pe vânzător în situația de a nu-și putea îndeplini obligațiile asumate. Printre fenomenele actuale care pot influența negativ derularea contractelor comerciale încheiate sau pot să schimbe substanțial condițiile în care au fost încheiate amintim : fluctuațiile valutare, majorarea prețurilor la materiile prime și manoperă, evenimente neprevăzute care duc la instabilitatea pieței de surse energetice, schimbarea raportului dintre cerere și ofertă datorită unor evenimente politice sau a unor măsuri luate de diverse grupări monopoliste etc.

Consecințele negative ale unor asemenea fenomene socio-economice obligă părțile dintr-un contract comercial internațional să negocieze de la început unele clauze speciale care să permită reconsiderarea unor înțelegeri convenite, cu scopul restabilirii echilibrului contractual, respectiv salvarea contractului de la neexecutare, fapt care ar avea drept urmare rezilierea lui. În cele ce urmează vom prezenta principalele clauze folosite pe plan internațional privind evitarea riscurilor

valutare și cele decurgînd din scumpirea manoperei și materiilor prime.

● Clauza D.S.T. Este bine cunoscut că Drepturile speciale de tragere — prescurtat D.S.T. — unitate de cont a Fondului Monetar Internațional, este considerată în prezent ca fiind cea mai stabilă unitate monetară de referință, deoarece valoarea ei este calculată zilnic, pe baza unui coș valutar, compus din 16 valute ale statelor cu o pondere importantă în comerțul internațional, care se publică zilnic, exprimat în fiecare din cele 16 valute, în Buletinul F.M.I. Așa fiind, pe baza cursului unei valute, față de cursul mediu al celor 16 valute (care compun coșul) în mod practic toate monedele convertibile pot fi raportate la Dreptul Special de Tragere, acesta servind astfel ca o unitate de cont stabilă pentru referință, în comparațiile ce se impun pentru evitarea riscurilor valutare.

Prezentăm mai jos o primă formulare a clauzei D.S.T. :

„Plățile în executarea acestui contract se vor face în dolari S.U.A., avînd la bază cursul de 1 D.S.T. = X \$. La data fiecărei plăți se va compara cursul dolarului, față de D.S.T. luîndu-se cursul de bază de mai sus. Dacă

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

„Prețul convenit prin prezentul contract a fost stabilit avându-se în vedere paritatea valutară a dolarului S.U.A., la data încheierii contractului, în raport de: marca vest-germană, francul elvețian, lira sterlină și florinul olandez.

În cazul când această paritate se diminuează în raport cu una sau mai multe din aceste valute, prețul va fi recalculat cu procentul de diminuare rezultat din media aritmetică a parității dolarului S.U.A. față de media parității valutilor în aliniatul precedent.

Pentru stabilirea procentului de diminuare se are în vedere paritatea valutară de la data încheierii contractului comparativ cu paritatea valutară de la data plății, atât în cazul livrărilor cu plata la livrare, cât și în cazul livrărilor pe credit.

Utilizarea clauzei valutare bazată pe un coș de valute restrîns, prezintă certe avantaje față de clauza valutară axată pe o singură valută, dar prezintă o securitate redusă, în raport cu clauza D.S.T.; dacă în cazul clauzei D.S.T. stabilitatea relativ ridicată a asigură 16 valute cu pondere mare în comerțul internațional, alegerea neinspirată a unui coș de valute limitat la 3—5 valute poate avea influențe negative asupra tranzacției respective, așa cum s-a întâmplat într-un recent contract încheiat de o întreprindere de comerț exterior, care a introdus în coșul valutar și lira sterlină care, cum bine se știe, a cunoscut o depreclere substanțială în ultimii ani.

În unele contracte model mai pot fi întâlnite clauze bazate pe conținutul în aur al valutilor; odată cu trecerea valutilor convertibile la sistemul cursurilor fluctuante asemenea clauze trebuie privite ca desuete, utilizarea lor nu numai că nu este recomandată, dar în anumite conjuncturi poate produce prejudicii.

● **Clauze privind revizuirea prețului.** Pentru a se preîntîmpina eventualele consecințe negative privind variațiile de preț ale elementelor componente ale produsului finit ce face obiectul vânzării internaționale, în practica comercială, se recurge la înscrierea în contracte a unor clauze privind posibilitatea și condițiile în care pot fi revizuite prețurile. Asemenea clauze privesc elementele determinante ale prețului de cost al mărfii care face obiectul contractului de vânzare internațională. Astfel, într-o primă ipoteză — în cazul livrărilor de instalații, agregate complexe — poate fi luat ca element de raportare evoluția prețului materiei prime folosite la fabricarea acestora, rezultată din cotațiile de bursă, certificate ale camerei de comerț etc.

Pentru a preîntîmpina conflicte izvorite din aplicarea în practică a revizuirii prețurilor, C.E.E./O.N.U., a elaborat o formulă, pe cît de simplă, pe atît de practică, privind modalitatea tehnică de revizuire a prețului, în funcție de variațiile prețurilor la materiile prime sau la salarii. Formula la care ne referim este înscrisă în

Condițiile generale pentru furnizări și montaje de echipamente de import și export model 574 A.

Inspirat de uzanțele uniforme amintite, într-un contract încheiat de o întreprindere de comerț exterior s-a înscris următoarea formulare a clauzei pe care o analizăm:

„Prețurile convenite prin prezentul contract se vor recalcula în funcție de modificările de preț care se vor ivi pe piața mondială, la aceleași produse sau la același gen de produse, între data încheierii contractului și data livrării. De asemenea, în situația în care materiile prime, componente de bază ale obiectului acestui contract, precum și manopera utilizată se vor modifica cu $\pm 1\%$, prețul stabilit la data încheierii lui se va recalcula, pentru a fi adus la nivelul prețurilor la data livrării, după formula prevăzută de Condițiile generale pentru furnizări și montaje de echipamente de import și export — model 574 A — care face parte din acest contract cu precizarea că:

- partea fixă reprezintă 10%;
- partea de materii reprezintă 60%;
- manopera reprezintă 30%.

Pentru recalcularea prețului se vor avea în vedere statisticile oficiale din țara cumpărătorului, unde se montează furnitura livrată.

În contractul model al întreprinderii de comerț exterior „MECANOEXPORT-IMPORT” formularea acestei clauze este următoarea:

„Prețurile prevăzute în prezentul articol se calculează pentru a fi aduse la nivelul prețurilor la data livrării, după următoarea formulă:

$$P_1 = \frac{P_0}{100} \left(a + b \frac{M_1}{M_0} + c \frac{S_1}{S_0} \right),$$

în care:

P_1 = prețul final de calculat,

P_0 = prețul inițial prevăzut în contract,

M_1 = media ponderată a prețului la materiile sau materialele care intră în componența produsului, în perioada de la data încheierii contractului pînă la data livrării produselor, respectiv pînă la termenul contractual de livrare.

M_0 = prețurile pentru aceleași materii și materiale, la data stabilită pentru P_0 .

S_1 = media ponderată a salariilor în perioada de la data încheierii contractului pînă la data livrării produselor.

S_0 = salariile (inclusiv sarcinile sociale) la data stabilită pentru P_0 .

$a+b+c$ reprezintă procentajul elementelor componente ale prețului inițial, a căror sumă este egal cu 100, din care:

a = partea fixă

b = partea de materii (materiale)

c = partea de salarii (inclusiv sarcinile sociale).

Pentru determinarea valorilor la materii, materiale și salarii, părțile convin să aibă în vedere prețurile și salariile publicate în . . . . . în luna anterioară livrării produselor, în raport de valorile publicate de același . . . . . valabile la data încheierii contractului.

Creșterile de prețuri și salarii care intervin eventual între termenul contractual de livrare și data efectivă a livrării nu se iau în considerație dacă întârzierea se datorează vînzătorului.

În cazul livrărilor anticipate, creșterile de prețuri și salarii vor fi luate în considerație numai pînă la data livrării efective.

Într-un contract încheiat de „UZIN-EXPORTIMPORT” cu firma vest-germană BABKOK, pentru vînzarea unor cazane s-a formulat o clauză axată pe formula prezentată mai sus (care este identică cu aceea prevăzută în Condițiile generale C.E.E./O.N.U. — model 574 A), în cadrul căreia elementele de referință privind creșterea prețurilor sînt foarte judicios formulate. Iată cum se prezintă această clauză:

M_1 = prețul valabil în R.F.G. pentru oțelul Thomas la data revizuirii;

M_0 = prețul acestui oțel în ziua încheierii contractului;

L_0 = salariul mediu pentru un muncitor necășătorit, în industria metalurgică din regiunea Rinul de Nord;

L_1 = idem, la data revizuirii prețului.

Pentru o eficiență finală a clauzei de mai sus, comercianții care negociază tranzacții privind livrări de linii tehnologice, livrări la cheie etc. trebuie să dea toată atenția formulării, fără echivoc, a următoarelor elemente care, în final, prezintă o importanță deosebită în decontarea prețului:

— se vor stabili cu precizie documentele de referință pentru determinarea prețurilor la materiile prime și salarii;

— din modul de redactare a clauzei trebuie să rezulte dacă calculul prețului final se face pentru fiecare livrare parțială, la recepția finală etc.;

— se înscrie, de asemenea, limita minimă a diferențelor rezultate ($\pm$) de la care se recalculază prețul;

— o mare importanță o prezintă evaluarea elementelor parte fixă, care corespunde în economia întreprinderilor capitaliste cu costurile constante, altele decît materia primă și salariile personalului direct productiv. Practica relevă că acestea pot reprezenta 10—20% din costul total al produsului respectiv. Ca atare, este indicat ca în funcție de ramura industrială respectivă să se stabilească, cît mai aproape de realitate, acest coeficient.

dr. AI. DETEȘAN

noțiuni, termeni, operațiuni

GESTIUNEA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE — FONDUL DE RULMENT

Necesarul de mijloace circulante sau, cum mai este numit, fondul de rulment, rezultă din decalajul între aprovizionare, producție, vânzarea produselor fabricate și plățile efectuate de clienți.

Pentru funcționarea normală a unei societăți există o necesitate de corelare între :

— gradul de lichiditate al patrimoniului societății (activ fix + activ circulant), respectiv posibilitatea de a se transforma în bani disponibili și

— gradul de exigibilitate al capitalurilor care au finanțat patrimoniul, respectiv timpul în care aceste capitaluri rămân la dispoziția societății.

Teoretic, trebuie să existe un echilibru între activul fix și capitalurile permanente și între activul circulant și datorile pe termen scurt.

Totuși, în realitate, elementele acti-

vului circulant (stocuri, creanțe) nu se transformă în disponibilități atât de repede pe cât pot deveni exigibile datorile pe termen scurt, în plus unele elemente ale activului circulant pot avea riscuri de scădere a valorii, creanțe neacoperite, stocuri depreciate sau nevandabile. Din acest motiv, activul circulant trebuie să fie superior datorilor pe termen scurt cu o marjă de securitate. Această marjă de securitate, care trebuie să fie finanțată de către capitalurile permanente, reprezintă fondul de rulment.

Fondul de rulment corespunde acelei părți a mijloacelor circulante care este finanțată din capitalul propriu sau din credite pe termen lung. Acesta corespunde și unui minim de necesar de mijloace circulante și se numește **fond de rulment permanent**.

Fond de rulment permanent — Fond de rulment propriu (+) Datoriile pe termen lung

Având în vedere definițiile de mai sus, rezultă că necesarul de mijloace circulante poate fi acoperit de capitalul propriu, credite pe termen lung și credite pe termen scurt.

Pentru ca un post să fie inclus în fondul de rulment, el trebuie să prezinte următoarele caracteristici :

— să se reînnoiască în mod ciclic ;
— să fie legat de ciclul de fabricație ;

— să corespundă unei activități normale a întreprinderii.

Schematic, fondul de rulment se prezintă astfel :

Stocuri	Necesar de finanțare
Necesități de plată	
Creditare clienți	Credite furnizori
Disponibil în casă	

Datoriile pe termen scurt, exigibile într-un interval dat, trebuie să fie egale cu partea de activ circulant rea-

lizabilă în bani în același interval de timp.

Surplusul de activ circulant trebuie să fie finanțat de capitalurile puse la dispoziția întreprinderii pentru o perioadă mai mare de timp.

Practic, fondul de rulment se poate exprima în două moduri :

1 — Excedent al activului circulant asupra datorilor pe termen scurt ;

Fondul de rulment = Activul circulant — Datoriile pe termen scurt

2 — Frațiunea capitalurilor permanente care finanțează activul circulant.

Fondul de rulment = Capitaluri permanente — Activul fix

Mărimea fondului de rulment necesar exploatării este determinat de valoarea : stocurilor, creanțelor clienților, debitori diverși, disponibilul în casă, datorile furnizorilor, creanțieri diverși.

Fiecăreia din aceste poziții îi corespunde un număr de zile de utilizare, care permite determinarea valorii absolute a fondului de rulment.

Există și noțiunea **fondului de rulment minim**, care se compune din :

fondul de rulment necesar exploatării ; stocuri de prevedere ; activuri în afara ciclului de exploatare ; datorii pe termen scurt în afara ciclului de exploatare.

Fondul de rulment suficient, reprezentă valoarea fondului de rulment care permite restituirea unei datorii pe termen scurt, chiar în cazul depreciării activului circulant (stocuri și creanțe). Această valoare minimă este cerută de instituțiile bancare care acordă credite, pentru a preveni riscul neonorării la termen a creanțelor datorită unei lipse de lichidități a întreprinderii. Această valoare minimă se exprimă în procente asupra ansamblului stocurilor și creanțelor, valoarea procentajului variind după specificul activității.

Astfel, în necesarul de mijloace circulante sînt incluse fondul de rulment legat de ciclul de fabricație în condiții normale, precum și datorile pe termen scurt cu caracter aciclic, pentru acoperirea temporară a diferitelor necesități de finanțare a întreprinderii. Aceste necesități de finanțare aciclice se acoperă din credite pe termen scurt, al căror necesar se fixează de obicei anual.

Necesarul de finanțare al ciclului de exploatare ia în considerare următoarele :

— stocurile de materii prime, produsele în curs de fabricație și stocul de produse finite ;

— necesitățile de plată în perioada considerată (salarii, taxe, cheltuieli generale) ;

— crediarea clienților ;

— disponibilul din casă ;

— creditele furnizorilor.

Analizînd componența necesarului de mijloace circulante, putem face următoarele observații :

— Stocurile trebuie astfel determinate ca pentru un stoc minim să se realizeze o cifră de afaceri maximă. Necesarul de stocuri depinde de metoda utilizată pentru a stabili tehnologia de fabricare, planificarea producției și modul de lansare în fabricație.

Există un stoc minim numit stoc indispensabil, care permite funcționarea normală a întreprinderii. La unele instalații, unde în expresie fizică prezintă o cantitate minimă de materie primă care să permită funcționarea instalațiilor de ex. în industria chimică, acelea se numesc și zestrea instalațiilor.

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

Un criteriu de utilizare a stocurilor este frecvența cu care ele se reînnoiesc în cursul unei perioade, respectiv viteza de rotație.

$$\text{Rotația stocului} = \frac{\text{Prețul de cost al produselor vândute}}{\text{Stocul de produse la preț de cost}}$$

Timpul de rotație al stocurilor poate fi exprimat în luni astfel :

$$\text{Număr de luni necesare pentru ca stocul să se transforme în cifră de afaceri} = \frac{\text{Stoc de produse}}{\text{Volumul produselor cunoscute în vânzările anului}} \times 12$$

Această formulă se poate utiliza pentru materii prime, produse în curs de fabricare, produse finite.

— **Necesități de plată** reprezintă cheltuielile ale întreprinderii care reclamă existența unui disponibil în bancă sau casă pentru a face față plăților la termen. Volumul acestora se determină în funcție de ciclul la care se fac plățile. De ex. :

— salarii — fond de salarii pentru 20 zile (acoperitoare pentru cazul când salariile se plătesc chenzinal) ;

— cheltuieli generale — cca. 50 zile, având în vedere perioada lunară de efectuare a plăților ;

— taxe, impozite — în funcție de perioada de plată, trimestrial, semestrial ș.a. ;

— disponibilul în casă se evaluează pentru a face față cheltuielilor urgente accidentale, de ex. : deplasări, reclamații ale clienților ș.a. ;

— creditarea clienților și plățile furnizorilor, se iau în considerare în funcție de natura produselor și peri-

oada de creditare, de ex. : pentru produsele creditate la 30 zile se ia în considerare o perioadă de cca. 50 zile, care acoperă și timpul pentru efectuarea formalităților de plată, unele întârzieri ș.a.

Necesarul de mijloace circulante se determină, în general, pe o bază anuală, la stabilirea bugetului pe anul următor. La fabricațiile unde stocurile sînt permanente și au caracteristici constante pe o perioadă mare de timp, de ex. : industria chimică ș.a. ținînd seama de creșterea anuală a prețurilor, este bine ca acestea să fie finanțate din capitaluri proprii sau credite pe termen lung.

Pentru calcularea necesarului de mijloace circulante se pot utiliza orientativ unele fișe de calcul tipizate, elaborate în cadrul Direcției de societăți mixte din Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale.

G. CRISTEA

Conjunctura pe piețele valutare și de capital

NOI MODIFICĂRI ÎN RAPORTURILE DINTRE UNELE VALUTE VEST-EUROPENE

Sistemul vest-european de flotare concertată este în funcțiune din martie 1973. El s-a format pe baza sistemului intrat în vigoare în primăvara anului 1972, prin care valutele țărilor membre ale CEE au trebuit să aibă între ele marje de fluctuație înguste, de 2,25%, comparativ cu marjele de 4,5% permise de Acordul Smithsonian (decembrie 1971). Oficialitățile acestor țări s-au obligat să intervină pentru a menține cotațiile de piață ale valutei naționale în limitele acestor marje de 2,25%. S-a constituit, astfel, un grup de valute, între care s-au păstrat raporturi (cursuri) fixe, dar care au flotat în comun față de valutele terțe. De aici și denumirea de flotare comună (joint float) sau sistem vest-european de flotare concertată ; avînd în vedere modul în care este reprezentată

grafic evoluția cursurilor acestor valute, față de dolar sau alte valute terțe (un grup de curbe ce își păstrează un ecart stabil între ele) sistemul se mai numește, figurativ, șarpele monetar vest-european*.

Deosebirile marcante în ceea ce privește evoluția indicatorilor economici ai țărilor vest-europene (inflația, creșterea p.n.b., soldul balanțelor de plăți etc.) au făcut ca numărul țărilor participante la sistemul vest-european de flotare concertată să fie mereu variabil. Menținerea unei valute în sistem nu a fost o problemă ușoară. Încă de la început, din sistem au ieșit Anglia și Italia, iar în 1974 Franța (care

* Sistemul care se funcționează din 1972 pînă în martie 1973 s-a numit figurativ „șarpele în tunel” — tunelul fiind reprezentat de marjele largi de 4,5%.

a reintrat în 1975, dar a reieșit în 1976). Țările scandinave au aderat și ele la flotarea concertată, dar Suedia nu a putut să mențină stabilitatea cursului și a trebuit să părăsească sistemul în 1977. În prezent, din sistemul vest-european de flotare concertată mai fac parte : marca vest-germană, guldenul olandez, francul belgian, francul luxemburghez, coroana daneză, și coroana norvegiană.

Sistemul a trecut, în ultimii ani, prin mai multe crize, care au generat fie realinierea marjelor de intervenție, fie părăsirea sistemului de către țările care nu au mai avut suficiente resurse valutare pentru a asigura stabilitatea cursului valutei naționale. Astfel, în 1976 au avut loc două realineri, la fel și în 1977.

Recent miniștrii de finanțe ai țărilor participante la sistemul vest-european de flotare concertată (R.F. Germania, Olanda, Belgia, Luxemburg, Danemarca și Norvegia) au hotărît realinierea cursurilor de schimb fixe dintre valutele membre. Marca vest-germană a fost revalorizată cu 4% față de coroana norvegiană și coroana daneză și cu 2% față de guldenul olandez, francul belgian și francul luxemburghez. La rîndul lor, guldenul, francul belgian și cel luxemburghez au fost revalorizate cu 2% față de coroana daneză și cea norvegiană. Hotărîrea a intrat în vigoare la 16 octombrie a.c. și este destinată atenuării presiunilor speculative care au luat amploare în cadrul sistemului vest-european de flotare concertată în ultimele săptămîni. Observatorii apreciază că realinierea are ca scop și pregătirea terenului pentru înțîlnirea de la Luxemburg a miniștrilor de finanțe ai C.E.E. din 16 oct. în problema creării noului sistem monetar european. Experții monetari occidentali consideră însă că o revalorizare medie efectivă cu mai puțin de 3% a mărcii în cadrul sistemului este insuficientă și va atenua speculațiile numai pentru o perioadă scurtă de timp.

Între țările membre ale sistemului vest-european de flotare concertată există deosebiri marcante în ceea ce privește performanțele economice. Astfel, în semestrul I al acestui an R.F. Germania a înregistrat un surplus al balanței plăților curente de 7,73 miliarde mărci vest-germane, în timp ce celelalte țări (Belgia, Olanda, Danemarca, Norvegia) au înregistrat deficite. În ceea ce privește inflația, prețurile de consum au crescut, în peri-

oada Iulie 1977 — Iulie 1978, cu 2,6% în R.F. Germania, 4,3% în Belgia, 4,2% în Olanda, 7,3% în Norvegia și 10,1% în Danemarca. Situația comparativ mai bună a R. F. Germania este evident, de unde a rezultat și necesitatea actuală de revalorizare a mărcii vest-germane în cadrul sistemului. De asemenea, având în vedere deosebirile între performanțele țărilor membre, a rezultat necesitatea ca francul belgian și guldenul olandez — deși se devalorizează față de marcă — să fie revalorizate față de coroana daneză și coroana norvegiană, ceea ce face ca procentele de revalorizare ale mărcii să fie diferențiate.

Deosebirile notabile ale performanțelor economice acționează deja în direcția imprimării unor tendințe divergente de curs în cadrul „șarpelui”. Autoritățile țărilor membre au reușit să evite, pînă acum, proliferarea speculațiilor, în principal prin intermediul intervențiilor directe pe piețele valutare, sprijinind valutele slabe (coroana daneză și cea norvegiană, dar și francul belgian și guldenul olandez) și atenuînd tendința de creștere a mărcii. În urma acestor intervenții, numai în perioada Iulie — septembrie a.c. rezervele valutare ale R.F. Germania au crescut cu trei miliarde mărci vest-germane. Desigur, o asemenea creștere a rezervelor valutare vest-germane nu putea continua o perioadă mai lungă de timp, întrucît risca să devină o sursă periculoasă de inflație. Pe de altă parte, țările cu valute „slabe” au trebuit să vîndă importante cantități din rezervele lor valutare, care s-au diminuat considerabil, periclitiînd evoluția importurilor. De exemplu, numai în ziua de 28 septembrie a.c. Banca Centrală a Olandei a trebuit să vîndă 240 mil. mărci vest-germane pentru a menține ecartul de 2,25% între cursul valutei naționale (guldenul) și cursul mărcii; conform estimărilor, în ultima săptămînă a lunii septembrie, datorită acestor intervenții, rezervele valutare oficiale ale Olandei au scăzut cu 1,2 miliarde dolari.

M. ISĂRESCU

Fișier

Zone libere: RIJEKA

Iugoslavia dispune în prezent în trei porturi: Rijeka, Koper și Belgrad de „zone libere” a căror administrare se efectuează în baza legii intitulată „Legea privind schimburile de mărfuri și servicii cu străinătatea”, aprobată în anul 1966 de Skupscina Federativă. Vecea Executivă, în baza legii anterioare amintită, a emis hotărîrea nr. 308 din 28.IV.1967, care precizează activitățile ce se pot desfășura în „zonele libere”. Astfel sînt admise următoarele operațiuni:

— Innobilarea, sortarea, preambalarea, etc. mărfurilor străine;

— înmagazinarea precum și diferite alte lucrări specifice comerțului internațional;

— construirea în cooperare cu diverse firme străine a depozitelor și altor obiective specifice, precum și finanțarea acestora.

Lucrările destinate a se efectua în cooperare cu firme străine se realizează în baza unor contracte încheiate între organizațiile portuare, de transport și alte unități economice iugoslave cu parteneri străini.

Cooperarea în domeniul sus-amintit se realizează în următoarele condiții:

— obiectivele trebuie să fie destinate depozitării și să deservească toate operațiunile specifice comerțului internațional;

— în execuția construcțiilor se impune respectarea normelor în vigoare pe teritoriul iugoslav;

— partenerul iugoslav este proprietarul lucrărilor care dispune de dreptul de folosire a obiectivelor construite.

Firmele străine pot solicita prin contract să participe cu specialiști la construcții. Cît privește executarea lucrărilor legate de contract se efectuează numai de firme iugoslave.

Cu acordul secretariatului de comerț exterior, firmele străine pot deschide reprezentanțe proprii în „zonele libere”. Reglementările privind funcționarea zonelor libere pe teritoriul iugoslav se referă la:

— perioada de depozitare a mărfurilor străine — care poate fi nedeterminată, interval de timp în care produsele pot suferi diverse operațiuni de innobilare, reambalare sau reetichetare — se precizează faptul că în toată această perioadă mărfurile în cauză sînt scutite de orice impozit sau taxe

vamale — cu condiția însă ca aceste produse să fie reexportate.

Cît privește mărfurile străine ce se importă în Iugoslavia, acestea sînt supuse taxelor vamale, urmînd ca partenerii străini să plătească taxele corespunzătoare stabilite de organizatorii zonei libere pentru depozitare și alte operațiuni la care mărfurile sînt supuse.

RIJEKA — zonă liberă înființată în 1964, a devenit portul maritim numărul unu al Iugoslaviei și totodată a egalat porturile italiene și vest-germane în domeniul achiziționării și volumului de mărfuri aflate în tranzit.

Mărfurile tranzitate prin importantul port Rijeka (zonă liberă) sînt în marea lor majoritate din Austria, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, precum și din partea meridională a R.F. Germania.

Dat fiind amplasarea sa — Rijeka asigură legătura prin intermediul unui traseu, convenabil de scurt, cu zona Orientului Apropiat, nordului și vestului Africii precum și zona celor două Americi.

Operațiunile ce se pot efectua în incinta „zonei libere” Rijeka, în scopul pregătirii mărfurilor în vederea comercializării, pot fi: sortarea, cîntărirea, marcarea, ambalarea, omologarea, prelucrarea, etichetarea etc. Spre exemplu Austria utilizează această „zonă liberă”, în vederea livrării la export a îngrășămintelor chimice, care, în incinta zonei sînt ambalate în saci din polietilenă în capacități de 50 kg — operațiune pentru care au fost instalate mașini automate de însăcuit.

De menționat este faptul că prin „zona liberă” a portului Rijeka, anual sînt vehiculate 100.000—250.000 tone. Orezul importat fiind în saci — este reambalat în pungi de 1/2 și 1 kg iar 38.000 tone cafea anual suportă operațiuni ca: ambalarea în pungi; prăjirea și ambalarea; măcinarea și ambalarea.

În zonele libere deținute de Iugoslavia se evită producerea de noi mărfuri, aceasta pentru a nu se efectua investiții pentru amplasarea de mașini și utilaje care eventual nu ar putea fi folosite în tot timpul anului.

De asemenea, de regulă în „zonele libere” nu sînt organizate expoziții.

Avantajele părții Iugoslave — ca urmare a creării — „zonelor libere”:

— în porturi se efectuează contracost un volum sporit de prestații de servicii ceea ce conduce la sporirea încasărilor în valută;

— perceperea impozitelor pe veniturile realizate din prelucrarea mărfurilor;

— asigurarea continuă de lucru pentru forța de muncă din zonă și împrejurimi;

— portul, prin activitatea „zonei libere”, devine important în circuitul traficului internațional a cărui creștere continuă o asigură.

PIREU și SALONIC

În prezent Grecia are două zone libere active în porturile Pireu și Salonic.

Fiecare din aceste zone libere fiind considerate teritoriu vamal străin, mărfurile admise în incinta lor sînt supuse regulamentului comerțului exterior numai din momentul cînd ele trebuie să părăsească perimetrul liber pentru a intra pe teritoriul vamal grec; ele sînt supuse atunci aceluiași regim ca și mărfurile importate direct din străinătate.

Admiterea mărfurilor în zonele libere din Pireu și Salonic are loc pe baza simplei autorizații a direcțiunii respective a acestor zone.

Toate mărfurile pot fi admise în zonele libere, în afară de:

1. produsele considerate inflamabile, explozive, degradante sau periculoase;
2. produsele susceptibile de a transmite epidemii, epizootii, filoxeră și în general produsele care trebuie să fie însoțite de un certificat sanitar cum sînt deșeurile de hîrtie, saci goi uzați, pinzeturi, șifon.

Pe de altă parte, autoritățile vamale pot interzice intrarea în zonele libere a articolelor de monopol ca și de articole pentru care se percep taxe foarte mari.

Reclasarea, modificarea ambalajelor, trierea, curățirea, separarea mărfurilor sînt autorizate în zonele libere fără intervenția autorităților vamale cînd este vorba de mărfuri destinate reexportului, dar cu autorizația acestor autorități în cazul mărfurilor destinate importului.

Prelucrarea materiilor prime poate fi autorizată pe baza dispozițiilor paragrafului 4 a Legii 1559 din 9 octombrie 1950, prin decizia Directorului general al Consiliului de Conducere a organismelor portului Pireu și Salonic, aprobate de către Ministerul de Finanțe și Ministerul Lucrărilor Publice.

PORTUL PIREU

Complexul portuar Pireu, cel mai mare port al țării este format din un port central și șapte porturi anexe: Foron, Draapetsona, Herculese, Perama, Zea, Mounichia și Phaleron. Ele totalizează 16,7 km. de cheiuri, din care 9,1 km cheiuri comerciale, 2,3 km pentru călători și 5,3 km cheiuri auxiliare.

Cheltuieli (taxele) de depozitare în zona liberă Pireu.

Taxele de magazinaj sînt în prezent fixate după următorul barem:

a) mărfurile în antrepozite provizorii

Taxele pe unitate de ambalaj pînă la 50 kg.

de la 1 la 8 zile scutite

de la a 9-a la a 10-a 0,085 drahme/zi
de la 11 la 20 zile 0,070 drahme/zi
de la 21 la 30 zile 0,105 drahme/zi
de la 31 la 45 zile 0,200 drahme/zi
de la 46 la 60 zile 0,300 drahme/zi
de la 61 la 90 zile 0,450 drahme/zi
peste 90 zile 0,500 drahme/zi

Mărfurile în tranzit destinate reexportării cu destinația fie un port grec, fie un port străin beneficiază de o reducere de 50%. O declarație de tranzit referitoare la aceste mărfuri trebuie făcută înainte de descărcare.

b) mărfurile în magazinele generale:

Taxele pe unitate de ambalaj pînă la 50 kg.

— primele 5 luni 0,035 drahme/zi
— următoarele 3 luni 0,070 drahme/zi
— următoarele 3 luni 0,105 drahme/zi
— următoarele 3 luni 0,140 drahme/zi
— pt. toată perioada următoare celor 17 luni 0,200 drahme/zi

În cazul ambalajelor care depășesc 50 kg taxele stabilite de aliniatele „a” și „b” sînt majorate astfel:

— de la 51 la 75 kg cu 50%
— de la 76 la 100 kg cu 100%
— de la 101 la 125 kg cu 150%
— de la 126 la 150 kg cu 200%
— de la 151 la 175 kg cu 250%
— de la 176 la 200 kg cu 300%
— peste 200 kg se adaugă pentru fiecare 50 kg în plus, taxa de bază.

Tariful de înmagazinare este triplu sau mărit de cinci ori pentru diverse mărfuri care cer anumite manipulări speciale, mai ales în vederea conservării lor.

PORTUL SALONIC

Salonicul este al doilea port al Greciei și totodată al doilea oraș ca mărime din țară. Alături de zona liberă greacă există și o zonă liberă iugoslavă prin care se face tranzitul de mărfuri către această țară. Portul Salonic și zona lui liberă sînt administrate de către „Organismul zonei libere și al portului Salonic”, subordonat ministerului finanțelor și lucrărilor publice.

Puterile acestui organism sînt exercitate de către un consiliu de admi-

nistrație, un comitet executiv și un director general numit prin decret.

Zona liberă a Salonicului are un caracter comercial și în același timp industrial. Ea deservește nu numai traficul în tranzit către Europa centrală și occidentală, dar permite și instalarea în incinta sa a unor întreprinderi industriale străine sau naționale profilate pe export.

Din 1929 o parte a zonei libere a Salonicului este rezervată în mod special traficului în tranzit către Iugoslavia, zonă dirijată conform acordurilor încheiate între Grecia și Iugoslavia.

Activitatea portului Salonic s-a dezvoltat considerabil în cursul ultimilor ani, ca urmare a stabilirii în regiune a complexului „ESSO PAPPAS” (rafinărie de petrol, oțelărie, uzină de amoniac, petrochimie) și a uzinei societății industriale și chimice din nordul Greciei creată cu participarea companiei Saint-Gobain.

Această dezvoltare a portului Salonic a determinat autoritățile competente să întreprindă un program de extindere și modernizare.

Taxele de depozitare în zona liberă Salonic

Drepturile de înmagazinare au fost fixate la 1 ianuarie 1968 după cum urmează, cu gratuitate pentru primele 3 zile:

— începînd cu ziua a 4-a;

a) pentru mărfurile depozitate în locuri acoperite sau în aer liber cu utilizare de acoperișuri; 3,5 drahme tona pe zi pentru primele 30 zile.

În caz că depozitarea depășește această perioadă taxa/zi este diminuată cu 50%.

b) pentru mărfurile depozitate în aer liber fără acoperiș se acordă o reducere de 25% față de taxele menționate;

c) pentru mărfurile din depozitele frigorifice, taxele se ridică la cea. 140 drahme tona pe lună;

d) cereale și grăunțe din siloz: 1,50 drahme tona pe zi.

Mărfurile sub regim „tranzit” sînt scutite de taxele de înmagazinare pentru o perioadă de 15 zile.

Peste acest termen, ele beneficiază de o reducere de 40% față de tarifele generale ale portului.

Redactorul rubricii
RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE
dr. Ioan GEORGESCU

contract economic

Consecințe ale livrărilor neritmice

Ritmul executării obligațiilor contractuale de livrare se determină prin precizarea termenelor de livrare și a cantităților de livrat la fiecare termen.

La prima vedere s-ar părea că determinarea acestor elemente interesează din punctul de vedere al beneficiarului numai pentru a se asigura în mod corespunzător necesarul de materii prime, materiale, mărfuri, combustibili etc.

În realitate însă, primirea produselor nu înseamnă doar consumarea lor în procesul de producție sau desfacerea lor pe rețeaua comercială, ci implică, de cele mai multe ori, operațiunile de descărcare, de transport la sediul sau depozitul beneficiarului, de prelucrare ori depozitare.

Toate aceste operațiuni, pentru a putea fi bine îndeplinite, reclamă efectuarea unor pregătiri la beneficiari cum ar fi asigurarea personalului și a mijloacelor tehnice necesare descărcării produselor, a mijloacelor de transport în vederea deplasării aceluiași produse de la locul de descărcare la sediul unității etc.

Or, pregătirile sau măsurile pe care le iau beneficiarii se fac în raport cu cantitățile și cu termenele la care, potrivit contractelor încheiate cu furnizorii, produsele trebuie să fie primite.

De aici apare necesitatea respectării principiului ritmicității livrărilor, prin ritmicitate înțelegându-se atât respectarea termenelor de livrare cât și a cantităților de livrat la fiecare termen.

Nerespectarea principiului ritmicității livrărilor determină deseori consecințe negative ca plata unor taxe de magazinaj, de locație, în cazul produselor perisabile ajungându-se chiar la degradarea lor atunci când destinatarul nu le poate transporta la locul de desfacere ori nu le poate prelucra.

De aceea, practica arbitrală obligă în mod constant pe furnizori la plata daunelor pricinuite prin asemenea livrări. Hotărârile astfel pronunțate au ca scop nu numai repararea prejudiciului cauzat beneficiarului, dar și educarea unității furnizoare în culpă pentru ca asemenea abateri să nu se producă în viitor.

Ca atare, furnizorul care prin contract s-a obligat față de beneficiar să execute livrările într-un anumit ritm și nu și-a îndeplinit această obligație, în principiu este ținut să răspundă de pagubele provocate. Această răspundere funcționează în raport cu situația de fapt existentă în împrejurările în care se află expeditorul și

beneficiarul în momentul predării și primirii produselor și în funcție de măsurile luate de destinatar în vederea descărcării vagoanelor.

Dealtfel, chiar și beneficiarul cărui i s-au livrat produsele neritmic este obligat să ia toate măsurile posibile pentru preîntâmpinarea sau limitarea prejudiciului, el fiind răspunzător pentru îndeplinirea acestei obligații.

Nelivrarea produselor la termenul contractual îl îndreptățește pe beneficiar să renunțe la primirea lor dacă din cauza întârzierii, produsele nu mai sînt utile pentru îndeplinirea sarcinilor sale de plan.

Dar furnizorul se poate vedea în situația de a suporta și alte consecințe datorită nerespectării termenului contractual de livrare.

Astfel, beneficiarul, pentru a nu fi

practică arbitrală

Penalizarea depășirii consumului de energie electrică

Normele juridice care sancționează depășirea consumului de energie electrică sînt menite să contribuie la traducerea în viață a directivelor privind folosirea rațională și economisirea acestei energii.

Organele arbitrale, prin soluțiile pe care le pronunță, mobilizează unitățile economice în această direcție, asigurînd, totodată, respectarea disciplinei de plan și contractuale de către unitățile implicate în raportul furnizor-beneficiar de energie electrică.

Ne vom referi, în continuare, la câteva din soluțiile recent adoptate de organele Arbitrajului de Stat, soluții care prezintă, în mod incontestabil, interes pentru unitățile menționate.

1. În legătură cu perioada la care se aplică penalitățile, Decretul nr. 394/1978 prevede că „în cazul depășirii cantității de energie electrică repartizată și contractată trimestrial, se va aplica o penalitate de 200% calculată asupra prețului, la cantitățile consumate suplimentar trimestrial.”

Rezultă deci, că perioada care se ia în considerare pentru stabilirea

nevoit să întrerupă procesul de producție în lipsa produselor care nu i s-au livrat, se vede silît, uneori, să se aprovizioneze cu acele produse de la alte unități socialiste, ceea ce determină cheltuieli suplimentare. Asemenea cheltuieli trebuie suportate, în ultimă instanță, cu titlu de daune, de către furnizorul care nu poate justifica nerespectarea obligațiilor sale contractuale. Precizăm că obligația de a plăti asemenea daune există numai în măsura în care suma reprezentînd cheltuielile la care ne-am referit nu este acoperită prin penalitățile datorate de către furnizor pentru nerespectarea obligațiilor sale contractuale de livrare. Aceasta reprezintă o consecință a funcției de despăgubire proprie penalităților. Drept urmare, pretențiile la asemenea daune pot fi valorificate în cadrul termenului general de prescripție de 18 luni numai în măsura în care s-au obținut penalitățile prin înțelegere sau prin acțiune intențată în cadrul termenului de prescripție de 6 luni, prevăzut de art. 4 lit. b din Decretul nr. 167/1958.

H. MATEI

consumului supus penalizării este trimestrul.

În litigiul care a format obiectul dosarului Arbitrajului de Stat inter-județean Timișoara nr. 2541/1977, unitatea furnizoare de energie electrică a calculat și pretins penalitățile în raport cu consumul realizat de către o unitate beneficiară în intervalul 1 decembrie 1976 — 28 februarie 1977. În justificarea acestui procedeu, unitatea furnizoare de energie electrică a învederat că citirea contoarelor se face în perioada 1—5 ale ultimei luni din fiecare trimestru, astfel că trimestrul de facturare nu corespunde cu cel calendaristic. În consecință, a recalculat consumul pe trimestru I/1977 pe baza mediei consumului zilnic, aplicînd penalizările în raport cu consumul astfel stabilit.

Organul arbitral a respins acțiunea, întrucît nu au existat, în speță, elementele necesare pentru stabilirea penalizărilor.

Soluția a fost menținută prin Decizia primului Arbitru de Stat nr. 1994/1978 în care s-au reținut — printre altele — următoarele:

„Potrivit dispozițiilor legale susmenționate, sancționarea beneficiarului se face în raport de depășirea cantității trimestriale, iar în speță reclamanta a luat în calcul consumul aferent unei perioade care nu corespunde cu aceea a trimestrului I/1977, astfel că nu se poate stabili cantitatea reală de energie electrică consumată în trimestrul I/1977 în plus față de repartitie.

Media consumului de energie electrică stabilită de reclamantă nu poate fi luată în considerare, deoarece nu reprezintă consumul real pe trimestrul I/1977.

În consecință, pârta nu poate fi ținută să răspundă pentru depășirea consumului de energie electrică repartizată și contractată pe trimestrul I/1977, atâta timp cât nu s-a stabilit cantitatea reală înregistrată ca depășire.

Este de reținut deci, că trimestrul calendaristic reprezintă singura perioadă în raport cu care se pot aplica penalizările pentru depășirea consumului de energie electrică.

2. Prin Decretul nr. 281/1977, s-a prevăzut pentru unitățile furnizoare de energie electrică posibilitatea de a sista furnizarea în cazul depășirii prin consum a cantității de energie electrică repartizată.

S-a pus problema dacă unitățile furnizoare care nu procedează, în condițiile amintite, la sistarea furnizării, sînt îndreptățite să obțină penalitățile aferente depășirii consumului de energie electrică.

Răspunsul care s-a dat prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1916/1978 este afirmativ.

Într-adevăr, prin decretul menționat s-a stabilit în sarcina unităților consumatoare de energie electrică obligația de a lua măsuri pentru recuperarea depășirilor iar în sarcina unităților furnizoare — obligația de a limita livrările pînă la recuperarea depășirilor, astfel ca pe întregul an să nu se depășească repartitia.

Stabilirea acestor obligații nu este de natură să ducă la neaplicarea dispozițiilor normative privind penalizarea depășirilor consumului de energie electrică. Întrucît prin decretul menționat nu au fost abrogate, nici explicit și nici implicit dispozițiile Decretului nr. 394/1976 care sancționează cu penalități asemenea depășiri.

Această concluzie se impune și în considerarea faptului că aplicarea penalităților are drept scop sancționarea unităților beneficiare care au depășit cantitatea de energie electrică repartizată și contractată trimestrial, iar prin limitarea livrării de energie electrică se urmărește restabilirea echilibrului dintre consumul realizat și cantitatea de energie electrică repartizată.

3. S-a mai ridicat, în practică, problema dacă respectarea acestei cantități per total unitate beneficiară, în situația existenței mai multor puncte

de consum, ducе sau nu la exonerarea de plata penalităților pentru consumurile realizate în depășire la unele puncte de consum.

Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobate prin HCM nr. 2763/1968 prevede (art. 9) că pentru fiecare punct de consum se încheie contract separat iar urmărirea consumului se face în mod corespunzător, adică în raport cu fiecare punct de consum (art. 6).

financiar

Realizarea creanțelor de la persoanele încadrate

În condițiile aplicării autogestunii și autofinanțării se evidențiază și mai mult superioritatea actualei reglementări în materie, faptul că decizia de imputare și angajamentul de plată sînt instrumente juridice eficiente și operative de recuperare a pagubelor produse unității și de restituire a sumelor nedatorate, a contravalorii bunurilor ori a serviciilor prestate neconvenite.

Stabilind o procedură unitară atît pentru recuperarea pagubelor cît și pentru orice restituiri și prevăzînd un regim juridic unic, simplificat atît pentru decizia de imputare cît și pentru angajamentul de plată, investindu-le prin lege cu „titlu executoriu”, legiuitorul a creat un sistem eficient de apărare a valorilor materiale ale unităților socialiste și a pus la dispoziția acestora mijloace juridice rapide pentru recuperarea oricărui pagube produse din vina și în legătură cu munca prestată de către persoanele încadrate.

În spiritul reglementării condițiilor în care este antrenată răspunderea materială, decizia de imputare și angajamentul de plată, modalități specifice de realizare a creanțelor de la persoanele încadrate, nu pot fi folosite fără observarea unor cerințe pe care legiuitorul le stabilește imperativ cu un dublu scop: al unității socialiste, de realizare rapidă a creanțelor sale și al persoanelor încadrate, de apărare și garantare a drepturilor acestora împotriva oricărui încălcări. Cu toate acestea trebuie să sesizăm că în practica unităților apar uneori interpretări diferite care pot duce la încălcarea disciplinei muncii, a legalității, la stări litigioase nedorite. Iată cîteva exemple:

● Președintele Comitetului sindicatului emite decizie de imputare reprezentînd contravaloarea unor bunuri ale sindicatului care erau în răspunderea „obștească” a celui în cauză

Deci, nu se poate admite calcularea depășirii consumului în raport cu cantitatea de energie electrică contractată pe întreaga unitate, deoarece fiecare punct de consum are normele sale de consum specifice iar cantitatea de energie electrică se contractează pentru fiecare punct de consum în parte, în raport cu aceste norme care se impun a fi respectate.

I. ICZKOVITS

(Jud. sect. 3, București, sent. civ. nr. 572/1977). Potrivit art. 107 din Codul muncii, decizia de imputare este pusă la dispoziția conducătorului de unitate care o poate emite în temeiul raportului juridic de muncă existent ca urmare a încheierii contractului de muncă. Decizia de imputare emisă de președintele comitetului sindicatului este nelegală atît pentru că cel în cauză nu avea calitatea cerută de lege cît și pentru că paguba nu este rezultată din raportul de muncă. Pagubele create de către membrii organizațiilor sindicale se recuperează de către organele acestora pe calea acțiunii civile, în temeiul art. 998 ori a art. 1073 din Codul civil după cum paguba este izvoită din faptă ilicită sau convenție, cu excepția cazului în care persoana este încadrată la organul sindicatului respectiv cînd fac aplicare, neîndoios, decizia de imputare ori angajamentul de plată.

● Într-un caz unitatea de comerț exterior emite decizie de imputare împotriva unui economist, deoarece acesta, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, a stabilit legătura cu partenerul extern în vederea încheierii unor contracte folosind telegrame „urgente” și nu „simple” (L.T.) producînd în acest fel „cheltuieli neeconomice” chiar dacă a avut acordul prealabil al conducerii unității. (Jud. sect. 3, București, sent. civ. nr. 26/1977 și 157/1977).

Organele de control financiar, înlăturînd un fapt obiectiv, acela al aprobării conducerii unității, au apelat cu ușurință, credem, noi, la decizia de imputare. Activitatea specifică desfășurată de economist, în baza planului de stat, obligă pe acesta să desfășoare o activitate în sensul încheierii unor contracte rentabile, în condiții cît mai avantajoase pentru unitate. În acest scop este posibil și uneori chiar necesar ca manifestarea consimțămîntului să se facă în orice mod legal chiar

dacă ulterior încheierii contractului modalitatea respectivă, în cazul nostru, „urgența” apare doar ca un mijloc de precauție. Folosirea telegrame-lor urgente pentru încheierea unor contracte externe reprezintă un act comercial săvârșit în interesul serviciului, înfrăcînd dealtfel, forma riscului comercial. Așadar fapta economistului nu poate fi considerată ca „neeconomicoasă” ci apare ca un act oportun și necesar în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Sigur că folosirea abuzivă, a „telegremlor urgente” (de exemplu pentru a nu pierde termenul care a fost neglijat poate duce la sancțiuni materiale, dar aceasta presupune pe lângă cheltuieli neeconomicoase și realizarea pe plan subiectiv a imaginii activității sale abuzive.

— Pe baza unei note explicative prin care persoana arată că știe de cumpărarea unor produse, unitatea reține rate lunare din retribuția persoanei respective pînă la concurența valorii produselor respective fără a emite decizie de imputare și fără a lua angajamente de plată (Jud. sect. 2 București, sent. civ. nr. 1181/1976).

Este ușor de observat că unitatea nu a procedat legal considerînd o simplă „notă” ca avînd valoare de titlu executoriu. Angajamentul de plată scris înlocuiește decizia de imputare, legea conferindu-i valoare de titlu executoriu dar, trebuie spus, că se referă exclusiv la prejudiciul stabilit prin angajament, fiind valabil și executoriu numai pentru prejudiciul pe care persoana s-a angajat expres și voluntar să-l achite.

— După cum prevede art. 108 alin. 1 din Codul muncii termenul de recuperare de la beneficiarii direcți a sumelor nedatorate, a contravalorii bunurilor ori a serviciilor prestate necuvenite este limitat la 1 an, unitatea avînd dreptul să recupereze paguba de la cel vinovat de efectuarea plății nelegale, în termen de 3 ani care începe să curgă, ca și termenul de 1 an, de la data primirii sumei nedatorate.

Situația, așa cum precizează într-o speță și Tribunalul Suprem, este firească, deoarece, spre deosebire de beneficiarul plății care, fiind de bună credință, nu este indicat să fie expres a fi urmărit pentru restituire după trecerea termenului de 1 an, cel din vina căruia s-a făcut greșeala a cauzat unității o pagubă prin nesocotirea îndatoririi sale de serviciu și trebuie să răspundă material ca orice încadrat în muncă care a prejudiciat unitatea din vina sa, adică timp de 3 ani și nu timp de 1 an (Secția civ. dec. nr. 1117/1975).

Privitor la această problemă, în practică apar unele situații la care ne vom referi în continuare. În cazul în care beneficiarul plății nedatorate este una și aceeași persoană cu cea din vina căreia s-a efectuat plata (de exemplu directorul unui spital încasea-

ză nelegal indemnizații de gărzi) se pune problema care termen se va lua în considerare știut fiind că obligația de restituire, excluzînd ideea de culpă este supusă termenului de 1 an, iar răspunderea pentru efectuarea plății nelegale săvîrșită cu vinovăție, termenului de 3 ani. Sigur că într-un asemenea caz prevalentă este răspunderea materială pentru culpă, întrucît fapta primordială — aprobarea plății nelegale — (așa cum precizează Colegiul de Jurisdicție al Curții Superioare de Control Financiar) fiind săvîrșită cu vinovăție marchează toate activitățile subsecvente înlăturînd deci beneficiul virtual al lipsei de culpă.

Se pune problema dacă unitatea are dreptul ca în interiorul termenului de 1 an să emită decizii și împotriva celor vinovați de plata sumelor respective. Plenul Tribunalului Suprem s-a referit la această problemă precizînd că nimic nu se opune la acest lucru dar cei vinovați au dreptul să conteste măsura unității și să ceară suspendarea executării pînă la terminarea procedurii de recuperare împotriva autorului direct, instanța fiind obligată să încuviințeze asemenea cerere. (Decizia de îndrumare nr. 5/1974).

Deși regula este că sumele nedatorate se recuperează de la beneficiarii direcți, totuși sînt cazuri cînd aceștia nu sînt supuși restituirii deși termenul de 1 an nu a expirat. Este vorba de încadrarea unor persoane peste posturile din statul de funcțiuni plătite din fondul nescriptic al muncitorilor. Unitatea s-a îndreptat împotriva celor care au plătit din fondul nescriptic personal administrativ, fiindcă aceste plăți reprezintă o deturnare de fon-

duri și deci o încălcare a disciplinei financiare, iar sumele de bani nu pot fi recuperate de la beneficiarii direcți chiar dacă nu a expirat termenul de 1 an, deoarece aceștia au prestat o muncă utilă pentru care au dreptul să fie retribuiți (Tribunalul Suprem, Sect. civ. dec. nr. 1118/1975). Chiar dacă plățile au fost făcute cu aprobarea organului superior, o asemenea aprobare fiind nelegală consecința nu este decît o diminuare a răspunderii, reținîndu-se o culpă concurentă (Tribunalul Suprem, Sect. civ. dec. nr. 1118/1975).

Un ultim aspect asupra căruia ne oprim se referă la faptul dacă unitatea are posibilitatea să ia un angajament de plată de la beneficiarul sumei nedatorate după trecerea termenului de 1 an.

Colegiul de Jurisdicție al Curții Superioare de Control Financiar, într-o speță se referă la acest aspect și precizează că se poate lua un astfel de angajament valabil fiind cunoscut că termenul de 1 an este în favoarea debitorului care însă poate să nu se prevaleze de ei făcînd o plată voluntară sau obligîndu-se să o facă chiar după împlinirea termenului.

Dealtfel la aceeași concluzie conduc și prevederile art. 107, alin. 2 din Codul muncii, care referindu-se la angajamentul de plată nu fixează nici un termen înăuntrul căruia trebuie luat acest angajament. Așadar angajamentele de plată date de către beneficiarii drepturilor bănești necuvenite constituie un mijloc legal de acoperire a pagubei suferite de unitate.

Dr. Iosif R. URS

comerț exterior

Proba comunicărilor transmise prin telex

1. În lipsa unei scrisori confirmative, comunicările internaționale transmise prin telex au ridicat în activitatea practică problema mijloacelor de dovadă care pot fi administrate pentru a se constata dacă au parvenit efectiv la destinatar, atunci cînd acesta contestă primirea.

Prin hotărîrea nr. 15 din 28 aprilie 1972 (publicată în Revista română de studii internaționale, nr. 4/1976, p. 501—502), C.A.B. a stabilit că și în materia ce ne preocupă sarcina dovezii incumbă părții litigante care susține că transmiterea prin telex a avut loc, iar nu adversarul din proces, care neagă faptul. S-a făcut astfel aplicarea, într-un nou domeniu, a soluției tradiționale, cu valoare de principiu, consacrată de art. 1169 din codul civil.

Totodată s-a decis că este irelevantă atestarea referitoare la transmiterea unui anumit telex, eliberată de oficiul

poștal de la sediul părții care l-a expedit. Organul arbitral a fost totuși de acord să consulte, în aceeași speță, ca element de convingțiune, registrul pentru primirea telexurilor de la sediul destinatarului.

2. Tot în domeniul probelor referitoare la comunicările prin telex, hotărîrea C.A.B. nr. 98 din 9 decembrie 1976 a adus unele precizări de un vădit interes.

În acel litigiu, vînzătorul a combătut acțiunea introdusă de către cumpărător, invocînd depășirea termenului de prescripție extinctivă. Soluționarea acestei excepții peremptorii depindea de faptul dacă cumpărătorul primise sau nu telexul prin care vînzătorul îi comunicase răspunsul asupra fondului reclamației. În adevăr, potrivit § 94, pct. 2 lit. a din C.G.L., termenul prescripției extinctive de un an (aplicabil în

speță) se calculează, în privința acțiunilor întemeiate pe reclamații referitoare la calitatea și cantitatea mărfurilor, de regulă din ziua următoare celei în care cumpărătorul a primit răspunsul vânzătorului asupra fondului reclamației.

Intrucât cumpărătorul negase că ar fi primit telexul cuprinzând răspunsul vânzătorului, ar fi însemnat, dacă aserțiunea corespunde realității, că prescripția extinctivă nu putea începe să curgă din acel moment (cum susținea vânzătorul) și că deci acțiunea arbitrală fusese introdusă la timp.

În fapt însă C.A.B. a constatat, prin hotărârea nr. 96/1976, că această obiecțiune formulată de către cumpărător era nefondată, pentru următoarele considerațiuni: „Din copia de la dosar a telexului rezultă că răspunsul la fondul reclamației a fost transmis de către vânzătorul-pîrit cu telexul nr.

257965 din 15 aprilie 1974, la indicativul cumpărătorului 0112461, care este menționat ca atare și în acțiunea arbitrală, astfel că orice eventuală confuzie se exclude. La finele telexului este specificat același indicativ precum și litera R („primit”), iar în cuprinsul telexului au fost specificate pozițiile contractuale la care se referă acțiunea arbitrală. În consecință, obiecțiunea cumpărătorului cu privire la lipsa de eficiență a telexului este neîntemeiată”.

Din motivarea hotărârii nr. 96/1976 se desprinde concluzia că, potrivit practicii arbitrale, probele intrinseci, deduse din însuși cuprinsul telexului contestat, trebuie să albească prioritar față de alte dovezi, care li sînt exteroare și, eventual, să le excludă.

Dr. O CAPĂȚINA

întrebări — răspunsuri

● **KAROL FRANTZ, Periam, Timiș** — Contravențiile prevăzute la art. 39 și art. 40 lit. e din Decretul nr. 620/1973, sînt pentru fapte diferite. Art. 39 privește nerespectarea prevederilor avizelor date conform legii, cu privire la folosirea combustibililor și a energiei, iar art. 40 lit. e privește încălcarea obligațiilor cuprivite la urmărirea aplicării în producție a normelor și normativelor de consum de combustibil, carburanți și energie. Deci pentru aceeași faptă nu se pot aplica două contravenții, ci aceea în care se încadrează fapta respectivă.

Potrivit articolului 38 din același decret, încălcarea prevederilor acestui decret atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă, administrativă sau penală, după caz. Răspunderea materială se stabilește dacă sînt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 102 din Codul Muncii, adică dacă s-a produs o pagubă în avutul obștesc din vina și în legătură cu munca unei persoane încadrate în muncă. Astfel fiind și în cazul depășirii cotei de benzină, răspunderea materială poate fi stabilită dacă sînt îndeplinite aceste condiții.

● **SIMION BUZARIU, Bacău** — Potrivit art. 3 din Decretul nr. 208/1976, pentru bunurile constatate lipsă, care au prețuri cu amănuntul legal stabilite, evaluarea pagubelor se face luîndu-se ca bază aceste prețuri. În consecință evaluarea pagubei se face în prețuri cu amănuntul legal stabilite, chiar dacă prețul de livrare este mai mare.

● **GHEORGHE AUREL, București** — De regulă, termenele de virare trebuie stabilite ținîndu-se seama ca ratele convenite unei perioade să se primească în cadrul acesteia, pînă în ultima zi a lunii sau trimestrului. În practică, pot fi însă situații în care, din diverse motive, unele sume apar în contul furnizorului în primele zile ale lunii următoare. Considerăm că este normal ca, la regularizare, să se țină seama și de aceste sume, apariția lor în cont după sfîșitul perioadei nefiînd un motiv pentru preterinderea de penalități.

● **C. MUNTEANU, Brașov** — Prin art. 21 din Legea nr. 71/1969 privind contractele economice (republicată în Buletinul oficial nr. 120 din 6 august 1973) se stabilește că organizația socialistă care nu-și execută obligațiile privind executarea prevederilor contractelor datorează celorlalte părți penalitate, precum și despăgubiri în vederea reparării eventualului prejudiciu cauzat, în măsura în care acesta (adică prejudiciul) nu a fost acoperit în întregime prin plata penalităților prevăzute în contract.

În conformitate cu prevederile art. 4, al. 1, lit. b din Decretul 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, penalitățile arătate mai sus între organizațiile socialiste pot fi cerute prin acțiune introdusă la organele competente (arbitrajul de stat) în termen de 6 luni de la data nașterii dreptului la acțiune, deși termenul general de prescripție în raporturile dintre organizațiile socialiste este de 18 luni.

● **GRIGORE NECULAI, Sibiu** — Dispozitivele de ridicat și manevrat materiale, subansamble și produse finite, precum și ecranele de protecție pentru sudori, grătarele pentru strunguri etc., pentru dotarea secțiilor de fabricație și a depozitelor constituite producție industrială executată pentru investițiile proprii și pentru alte nevoi industriale ale întreprinderii și potrivit prevederilor din Normele metodologice privind calculul indicatorilor producției industriale cap. II, pct. 8, cap. III, pct. 12.1 și cap. IV, pct. 18, se includ în valoarea producției globale și producției marfă (Direcția Centrală de Statistică).

● **ÎNTEPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT Birlad** — Organele competente să rezolve neînțelegerile precontractuale au calitatea să examineze întreg conținutul contractului, dispunînd — atunci cînd e cazul — anularea clauzelor din contract care încalcă prevederile legii sau înlocuirea lor cu clauze în conformitate cu legea.

Stabilirea în contract a unei clauze în conformitate cu art. 2 din H.C.M. nr. 306/1970 este valabilă numai în măsura în care acesta a fost stabilită cu acordul părților și respectă prevederile legii. În această situație, dacă nu s-au formulat obiecții asupra penalităților sau obligațiilor sancționate cu aceste penalități, clauza respectivă urmează a fi menținută în contract, neputînd fi anulată sau înlocuită de organele competente să rezolve neînțelegerile precontractuale.

● **FABRICA DE TRICOTAJE „CRINUL”, București** — Potrivit prevederilor art. 1 din H.C.M. nr. 822/1959 — republicată — personalului trimis în delegare i se compensează cheltuielile personale efectuate în deplasare, prin plata unor diurne care se stabilesc în raport de retribuția tarifară lunară. Trimiterea în delegare este atributul conducătorului de unitate care răspunde de aplicarea corectă a prevederilor legale în vigoare. La art. 17 din H.C.M. nr. 822/1959 se precizează că personalul al cărui loc de muncă obișnuit se află în altă localitate decît cea în care își are domiciliul permanent nu beneficiază, pe timpul cît este trimis în delegare în localitatea domiciliului său, de diurnă și cheltuieli de cazare, ci numai de rambursarea cheltuielilor de transport.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de
producție
produse noi

INTREPRINDEREA INDEPENDENȚA SIBIU

str. Karl Marx, nr. 33

telefon 34100, interior 150, telex 49275

— livrarea materialelor se face numai cu mijloacele beneficiarilor —

PROFILE UȘOARE ȘI MIJLOCI

- Rotund Ø 15 OL-52-2K Stass 333 kg. 500
- Pătrat 10×10 OL-37-1n Stass 334 kg. 500
- Bandă 45×3,5 OLC-55 Stass 908 kg. 386
- Idem 50×3,5 OLC-55× Stass 908 kg. 3110
- Idem 65×3,5 OLC-55× Stass 908 kg. 2120
- Idem 70×3 OLC 55x Stass 908 kg. 12.500
- Idem 80×3 OL-37-1n Stass 908 kg. 243
- Idem 80×3 OLC 55 × Stass 908 kg. 1212
- Idem 85×3 kg. 700
- Lat 30×8 OLC-45 Stass 395 kg. 518
- Idem 45×10 OL-37-3K kg. 208
- Idem 50×10 OL-52-3K kg. 150
- Idem 60×8 OLC-45 kg. 300
- Idem 70×10 OLC-15 kg. 800
- Idem 80×10 OL-52-3K kg. 284
- Pătrat 60×60 OL-42-2n St. 334 kg. 160
- Lat 50×30 OL-42-2n St. 395 kg. 107
- Idem 50×30 OL-52-3K kg. 660
- Idem 60×40 OL-52-3K kg. 570
- Idem 70×25 OL-60-1K kg. 850
- Idem 80×12 OL-50-1K kg. 100
- Idem 80×12 OL-52-3K kg. 360
- Idem 80×16 OL-42-2K kg. 480
- Idem 90×20 OLC-45 kg. 560
- Idem 100×20 kg. 560
- Idem 100×25 OL-37-3K kg. 170
- Lat 120×8 OL-44-2K St. 395 kg. 170
- 120×12 OL-37 1K kg. 160
- 120×40 OLC-20 kg. 730
- 130×12 OLC-45 kg. 540
- 130×12 OLC-35 kg. 160
- 130×30 OL52-2K kg. 670
- 130×30 OL-37-3K kg. 460
- 140×16 OL-37 1n kg. 390
- 150×20 OLC-45 kg. 440
- 150×20 OL-50-1K kg. 700
- Cornier 80×40×3 OL-32-1n kg. 850
- 120×120×10 OL-37-3K kg. 370
- 120×120×12 2n kg. 360
- 120×120×12 OL-37-3K kg. 450
- Rotund Ø 10 Rul 2 Stas 333 kg. 450

- Ø 12 Arc 4 kg. 230
- Ø 22 50 VC 11 kg. 1500
- Ø 22 Arc 1 kg. 500
- Lat 25×10 18MC St. 395 kg. 700
- 70×8 Arc 8 kg. 1120
- Rotund Ø 40 18MC St. 333 kg. 800
- Ø 80 40 C10 kg. 900
- Patrat 60×60 35 MS12 kg. 370
- Cornier 140×80×5 OL-32-1n kg. 380
- 150×150×16 OL-37-1m kg. 1070
- Lat 80×12 41MOC 11 kg. 6985

BARE TRASE

- Ø 2,0 OLC-35 St. 1800 kg. 0,657
- 2,5 OL-50 kg. 0,368
- Ø 3 OLC45 kg. 0,1
- Ø 4 OL37-1 kg. 0,4
- Ø 4 OL 60 kg. 0,3
- Ø 4,2 OL-37 kg. 5,132
- Ø 24 OLC 45 kg. 4,779
- ANT 40 kg. 0,6
- Ø 48 Aut 20 kg. 0,296
- Ø 50 OL 60 kg. 0,9
- Ø 56 OL-37 kg. 1,7
- Aut 12 kg. 0,228
- 65 OLC-45 kg. 1,0
- 70 OL-37-1 kg. 0,68
- Hexagon 4 OL-50 kg. 0,2
- 5 OLC-15 kg. 0,06
- 6 OL-50 kg. 0,12
- OLC-25 kg. 0,07
- 8 OLC-45 kg. 0,2
- 11 OL-50 kg. 0,2
- 32 OLC-15 kg. 5,0
- 36 Aut 20 kg. 0,4
- Ø 6,2 21MOMc 12 kg. 13,5
- Ø 6,3 41 MOC 11 kg. 0,5
- Ø 9,2 21MoMc 12 kg. 1,6
- Ø 10 50 VC 11 kg. 0,2
- Ø 10,5 41 MOC 11 kg. 0,16
- Ø 11,3 21 MoMc 12 kg. 0,25
- Ø 13 13 CN30 kg. 0,08
- Ø 25 18 MC 10 kg. 1,0
- Ø 40 50 VC 11 kg. 2,3
- Pătrat 4,2×4,2 OLC 10 kg. 0,69

BANDĂ LAMINATĂ LA RECE

- 12×3 A 1/2 T MT kg. 0,8
- 20×1,5 CLC 15 kg. 1,2
- A 1/2 T MT kg. 0,7
- 32×2 OL-37-1 0,3
- 32×3 A 1/2 T MT kg. 0,4
- 35×2,5 OLC-10 kg. 1,0

- 40×1 A 1/2 TMT kg. 1,8
- 63×3 OLC-15 kg. 0,9
- 65×3n MT kg. 0,8
- 70×3 A 1/2T MT kg. 0,18
- 76×2,5 kg. 0,36
- 110×1,8 OLC-15 kg. 31,9

PROFILE ÎNDOITE

- TM 0,4 OL-321n kg. 3130
- TM 0,8 kg. 840
- 140×80×5 OL-37-2n kg. 400

ȚEVI INSTALAȚII

- Zinc 5"×4,75 St. 405 kg. 844,5
- negre 1 1/4"×325 st. 7656 kg. 5600

ȚEVI CONSTRUCȚII

- Ø 6×1 OLT 35 st. 530/2 kg. 200
- OLT-45 kg. 30
- Ø 7×1 OLT-35 kg. 275
- Ø 7×1,5 St. 35 kg. 2500
- Ø 10×1 OLT-35 kg. 843
- Ø 10×1,5 OLT-55 kg. 200
- Ø 15×1 St. 35-8/II kg. 1000
- OLT-35 kg. 1585
- Ø 15×1,5 St. 35 kg. 270
- Ø 16×4 OLT-45 kg. 115
- Ø 17×3 st. 35 8 II kg. 98
- Ø 17×3,5 OLT-35 kg. 383
- Ø 18×3,0 OLT-45 KII kg. 2141
- Ø 20×5,5 OLT-35 kg. 218,1
- Ø 22×2 GBR kg. 500
- Ø 22×2,5 OLT-32 kg. 3624,1
- Ø 25×5 OLT-45 kg. 1375,1
- Ø 25×5 OLT-35 kg. 384,4
- Ø 25×6 OLT-45 kg. 2210,8
- Ø 25×6 OLT-35 kg. 2000
- Ø 27×3,5 kg. 500
- Ø 30×1,5 OLT-35 KII kg. 8000
- Ø 30×1,5 OLT-45 kg. 697,9
- Ø 30×1,5 OLT-35R kg. 1500
- Ø 30×8 OLT-45 kg. 43,5
- Ø 30×8 OLT-35 KII kg. 202,3
- Ø 42×8 OLT-35 kg. 1000
- Ø 45×4 kg. 272
- Ø 45×4 K II kg. 3794
- Ø 45×6 kg. 200
- Ø 48,3×71 kg. 211,8
- Ø 45×4 K st. 9377 kg. 943
- Ø 146×5,5 K kg. 4544,3
- Ø 114×8 kg. 6845,9
- Ø 140×20 kg. 1117
- Ø 152×10 kg. 256,6
- Ø 168×9 kg. 933,9

OFERTE

- Ø 168×16 kg. 385,0
- Ø 377×20 OLT—45K kg. 2920,2
- Ø 35×2 OLT—35 KII st. 3478 kg. 6000,0
- Ø 53×7 OLT—35 St. 404 kg. 700,0
- Ø 53×8 OLT—45 kg. 1500,0
- Ø 60×2 OLT—35 kg. 2477,0
- Ø 70×8 OLT—45 KII kg. 3310,0
- Ø 70×8 OLT—35 kg. 2000
- Ø 114×8 OLT—45 kg. 1414
- Ø 121—9 kg. 128
- Ø 133×8 OLT—35 kg. 1400
- Ø 133×9 OLT—45 kg. 2000
- Ø 133×10 OLT—35 kg. 725
- Ø 133×10 OLT—35KII st. 404 kg. 2534,6
- Ø 140×8 OLT—45 KI kg. 1992
- Ø 140×8 OLT—45 kg. 1449
- Ø 159×4,9 OLT—35 KI kg. 39,96
- Ø 159×5 OLT—35 kg. 10,0
- Ø 159×16 OLT—45 kg. 500
- Ø 168×14 OLT—35 KII kg. 10.000
- Ø 168×14 St. 4A kg. 2640,9
- Ø 168×16 OLT—35 KII kg. 4000
- Ø 178×8 OLT—35 kg. 517,3
- Ø 178×8 KII kg. 735
- Ø 178×18 St. 4 kg. 309,6
- Ø 219×16 kg. 500
- Ø 245×7 St. 35 kg. 25,3
- Ø 245×12 OLT—35 kg. 348,7
- Ø 273×14 St. 2 kg. 447
- Ø 299×14 OLT—45 kg. 64
- Ø 299×14 St. 20 kg. 658
- Ø 299×16 kg. 268,3
- Ø 299×17 St. 4 kg. 113,3
- Ø 310×45 OLT—35 St. 404 kg. 105,6
- Ø 325×16 St. 4 kg. 333,65
- Ø 351×18 kg. 325,38
- Ø 377×24 OLT—45 kg. 3390,2
- Ø 38×8 10CM04 kg. 118
- Ø 40×1,5 16MO3 kg. 1295
- Ø 45×3,5 10 MOC50 kg. 961,5
- Ø 45×4 10CM010 kg. 2060
- Ø 45×5,5 10MOC50 kg. 99
- Ø 48×8 10 Cr M04 kg. 58
- Ø 54×3,5 10 CM010 kg. 219,2
- Ø 83×8 16 MO3 kg. 2031,0
- Ø 89×8 14 Cr M04 kg. 7370,0
- Ø 89×8 10 MOC50 kg. 144,5
- Ø 102×5 16 MO3 kg. 315
- Ø 102×8 kg. 1705,0
- Ø 108×6 kg. 365,2
- Ø 114×6 16 Cr M04 kg. 11193,6
- Ø 114×8 10 CM010 kg. 319,2
- Ø 114×8 14CM04 kg. 366,8
- Ø 114×9 10CM010 kg. 3726,6
- Ø 114×9 kg. 47,8
- Ø 121×6 16MO3 kg. 233,3
- Ø 133×6 14CM04 kg. 468,8
- Ø 159×6 kg. 258,6
- Ø 159×6,3 kg. 506,1
- Ø 168×8 kg. 502,8
- Ø 245×9 16 MO3 kg. 508
- Ø 10×1 St. 35 kg. 285
- Ø 10,2×1,5 St. 358/II kg. 98
- Ø 18×11,5 OLT 35 KII kg. 27
- Ø 18×3,5 OLT 45K kg. 398
- Ø 18×4 OLT 45KII kg. 125
- Ø 18×4 OLT 35 KII kg. 768
- Ø 20×1,5 OLT35 KII kg. 796
- Ø 20×3,2 St. 35—8/II kg. 279
- Ø 25×1,5 OLT 35 KII kg. 510
- Ø 25×1,5 OLT 45 KII kg. 313
- Ø 25×6 OLT 35 kg. 1635
- Ø 31,8×3,6 OLT 35 kg. 24
- Ø 31,8×7,1 kg. 2446
- Ø 32×2 OLT 35KII kg. 254

- Ø 32×5,5 OLT 35 kg. 236
- Ø 35×1,5 OLT 35KII kg. 46
- Ø 35×1,5 OLT 35KI kg. 85
- Ø 35×10 OLT 35 kg. 565
- Ø 38×2 OLT35 kg. 284
- Ø 38×9 OLT 55 kg. 139
- Ø 40×6 OLT 45K kg. 164
- Ø 42×3 OLT 45KII kg. 2222
- Ø 44,5×2,6 OLT 35 kg. 96
- Ø 44,5×4 OLT 35KII kg. 279
- Ø 44,5×4,5 OLT 35 KI kg. 43
- Ø 45×2,5 OLT 45 kg. 66
- Ø 45×3 OLT 35K kg. 1160
- Ø 45×4 OLT 35 K kg. 943
- Ø 45×8 OLT 35K kg. 530
- Ø 45×9 OLT35 kg. 51
- Ø 48×5 OLT 35 kg. 34
- Ø 48×10 OLT 35 KII kg. 210
- Ø 50×2,5 OLT 35 kg. 100
- Ø 50×6 OLT 45 KII kg. 450
- Ø 70×8 OLT 35 KII kg. 854
- Ø 70×8 OLT35 kg. 4910
- Ø 101,6×8 OLT 45 KII kg. 1128
- Ø 102×4,5 OLT 35K kg. 1999
- Ø 108×10 OLT 35K kg. 614
- Ø 108×10 OLT 35 KII kg. 544
- Ø 108×14 OLT 45KII kg. 2738
- Ø 133×6 OLT 35K kg. 408
- Ø 140×4,5 OLT 45
- Ø 140×5 OLT 35K kg. 960
- Ø 140×5 OLT45 kg. 3000
- Ø 140×6 OLT45 kg. 763
- Ø 152×5,5 OLT 35KII kg. 30
- Ø 152×5,5 OLT 45 kg. 156
- Ø 152×9 OLT 35K kg. 730
- Ø 152×12 OLT 35KII kg. 1000
- Ø 159×7 OLT 35 KII kg. 1166
- Ø 159×10 OLT 35KII kg. 5649
- Ø 159×10 OLT 35 kg. 1245
- Ø 159×20 OLT 45 KII kg. 331
- Ø 159×32 St. 45,8III kg. 113
- Ø 159×36 OLT 65 kg. 1396
- Ø 168,3×8 OLT 35R kg. 337
- Ø 168×11 OLT 35K kg. 179
- Ø 1568×12 OLT 35K kg. 600
- Ø 168×14 St. 2 kg. 284
- Ø 168×14 St. 3 kg. 180
- Ø 168×20 OLT 45K kg. 698
- Ø 168×20 St. 20 kg. 450
- Ø 168×25 OLT 45K kg. 61
- Ø 178×18 OLT 45 kg. 438
- Ø 219×18 OLT 45 KII kg. 1779
- Ø 245×7 St. 4 kg. 305
- Ø 245×22 OLT 45K kg. 136
- Ø 245×22 OLT 45 kg. 812
- Ø 273×7 St. 3 kg. 367
- Ø 273×7 St. 4 A1 kg. 480
- Ø 273×9 10 K AN kg. 1020
- Ø 273×10 St. 3 kg. 161
- Ø 273×10 St. 20 A1 kg. 533
- Ø 273×25 16 MO3 kg. 990
- Ø 299×14 OLT 35 K kg. 45
- Ø 299×14 OLT 35 kg. 1202
- Ø 299×16 OLT35 kg. 407
- Ø 299×30 St. 4 kg. 161
- Ø 323,9×12,9 OLT 45 KII kg. 211
- Ø 324×14 OLT 35K kg. 718
- Ø 324×18 OLT 45 KII kg. 900
- Ø 325×12 OLT 35 KII kg. 688
- Ø 325×12 St. 20 AT kg. 228
- Ø 325×18 OLT 35 KII kg. 1321

TABLĂ NEAGRĂ

- Tb 1 mm OL37 1N kg. 30.000
- 3,5 mm kg. 20.000
- 12 mm OL 34 1k kg. 12.705
- 12 mm 09G2 GO st kg. 7.108

- 12 mm 16 GS kg. 2320,7
- 12 mm K 52.2B kg. 14683
- 13 mm OL 52.2K kg. 45366,8
- 14 mm OL 37.1 kg. 6269
- 14 mm OL 52—3K kg. 40.000
- 14 mm BH 325 GOST kg. 929,2
- 14 mm OL 32.1 kg. 2730
- 15 mm K8 kg. 5242,2
- 15 mm R3 kg. 2951,4
- 15 mm OL 50.1k kg. 9484,1
- 16 mm OL 60—1k kg. 1440
- 16 mm R3 kg. 3300,1
- 17 mm OL52—4AK kg. 33.970,5
- 18 mm OLC 45 kg. 2044,5
- 18 mm OL—37—4K kg. 49.148,8
- 18 mm 50/D ALDUR kg. 1313,4
- 18 mm OCS 52 II kg. 30.000
- 19 mm 44D ALDUR AN kg. 1436,6
- 19 mm 58 ALDUR AN kg. 1360
- 20 mm OLC—45 kg. 32.798,6
- 20 mm 58D ALDUR AN 1228,6
- 22 m K 41.2B kg. 15.000
- 22 mm ACS—52H kg. 16.687,9
- 23 mm OL 52. 4BK kg. 2246,8
- 24 mm K1 2445,9
- 25 mm 50D ALDUR kg. 1058,6
- 26 mm K2 kg. 6319,8
- 26 mm K5 kg. 2676,4
- 27 mm 50 D ALDUR AN kg. 9390
- 28 mm OCS 52 H 5790,9
- 28 mm OL44—2K kg. 7306,9
- 30 mm 50 D ALDUR AN kg. 2413,6
- 30 mm OL 60.1K kg. 7468,1
- 30 mm OL 42.1 kg. 6153,3
- 31 mm OL—42.1K kg. 1398,4
- 32 mm 58 D ALDUR kg. 3252
- 34 K 41.2B kg. 10.000
- 35 mm K2 kg. 8778
- 35 mm K2—200 kg. 5393
- 35 mm OL—37.2K kg. 40.000
- 36 mm OL—52. 4BK kg. 6333,6

ELECTROZI SUDURA

- Ø 2 ARCOS CROMEND L 2 kg. 98
- idem 15/35 kg. 167
- BOHLER FOX CM 2 Kb kg. 300
- idem CM 9 Kb kg. 161
- idem SKWA kg. 524
- idem DMOKb kg. 404
- DCMSKb kg. 131
- 2,5 EL 47B kg. 86
- EL VMoCr 5B kg. 1000
- EL Mo1 Cr 2B kg. 800
- MOLIBAZ kg. 215
- ELCr 17 Mo kg. 360
- EF Ni Cu kg. 400
- EFMB kg. 270
- Cr 25 Ni 20 kg. 1500
- BOHLER FOX CM2Ti kg. 1300
- CM5Ti kg. 1700
- CM9Kb kg. 2900
- DMOKb kg. 300
- SHGRÜK50R kg. 2765
- UNIVERSAL CROMOLy 15 kg. 248
- idem 21 kg. 1194
- idem 55 kg. 642
- Ø 3,25 MOLIBAZ kg. 500
- ELMoB kg. 1865
- ELSO B kg. 840
- 3,25 EL V Mo Cr 5 B kg. 1221
- EL Mo 1 Cr 2B kg. 2970
- E 1 Co 17 Mo kg. 420
- E 1 Cr 13 C kg. 173
- E 1 M 13 S kg. 858
- Cr 25 Ni 20 kg. 1000
- 3,25 BÖHLER FOX CM2Kb kg. 182
- CM 2Ti kg. 600
- CM9Kb kg. 500

- DMoKb kg. 354
- DCMSKb kg. 177
- SKWA kg. 500
- SWAM kg. 369
- SH GRÜN K50R kg. 934
- UNIVERSAL CROMOLy 15 kg. 163
- 21 kg. 347
- 55 kg. 500
- UTP 3HN kg. 35
- 82 AS kg. 205
- Ø 4 EL MOB kg. 1500
- EL MoCr kg. 800
- EL V Mo CrB kg. 900
- EL VM Cr 5B kg. 500
- EL Mo 1Cr 2B kg. 924
- E1 Cr 17 Mo kg. 378
- EL Cr 13 C kg. 342
- Ø 4 Cr 25 Ni 20 kg. 500
- ARCOS CROMEND EB—CB kg. 346
- idem 347 kg. 279
- BÖHLER FOX CM 2 Kb kg. 1158
- CM 2 Ti kg. 2426
- CM9 Kb kg. 1408
- SKWA kg. 54
- SKWAM kg. 995
- MOLIBAZ kg. 1500
- UNIBAZ kg. 676
- UNIVERSAL CROMOLy 15 kg. 308
- 21 kg. 946
- UTP 34 N kg. 95
- 82 AS kg. 325
- Ø 5 EL Cr 17 Mo kg. 540
- UNIVERSAL CROMOLy 15 kg. 609
- UTP 8 kg. 55
- UTP 34 N kg. 100
- UTP 82 AS kg. 500

SIRMĂ SUDURĂ

- Ø 0,5 — S 10 MiCu kg. 612
- Ø 1 AISI 5 kg. 7
- Ø 1,2 Al 99,5 Ti kg 90
- Cromenor 317 kg 229
- Linda Cu 26 kg. 87
- Ø 1,6 idem kg. 89
- Al 99,5 Cu kg. 45
- CN 2 1 G kg. 185
- CM 9 1 G kg. 91
- Ø Cromenar 310 kg. 279
- Idem 347 kg. 284
- Ø 3 Arcos 347 L kg. 60
- Ø 3,25 idem 309 kg. 22
- Idem 310 kg. 300
- Idem 317 kg. 120
- Idem 410 kg. 114

SIRMĂ OTEL ARC

- Ø 8,0 Arc 8 st. 892 kg. 346
- 0,3 RS kg. 250
- 0,5 RS kg. 200
- 0,8 RS kg. 70
- 1,3 RM kg. 200
- 1,6 RS kg. 599
- 2,0 RS kg. 600
- 2,5 RS kg. 270
- 2,5 RM kg. 70
- 3,0 RS kg. 1000
- 3,0 RR kg. 400
- 6,5 RR kg. 160

LAMINATE PLUMB, CUPRU, ALAMĂ

- Tablă 15 mm Pb 3 kg. 3000
- Teavă Ø 80×5 Pb 3 kg. 1400
- Bare drept 30×10 Cu 9 1/2 T kg. 2500
- Idem 60×50 kg. 1000
- Tv. 30×3 kg. 3500
- Bare rot. Ø 14 kg. 300

- Tablă Cu 9 M — 60 mm kg. 400
- Tv. Ø 49×4 Cu 9 1/2 T kg. 1700
- Tb. 8 mm Cu 9 M kg. 300
- Tb. Am 4 mm Am 63 1/2 T kg. 1000
- Bare drept. 40×5 kg. 150
- Idem 40×10 kg. 200
- Idem 50×20 kg. 200
- Tv. Ø 10×1,5 Am 63 kg. 70
- Idem Ø 10×2 kg. 100
- Idem Ø 25×1 Am 58 1/2 T kg. 100

OȚELURI DE SCULE

- Oțel carb. scule OSL 1—50×50 kg. 1847
- Idem 60×60 kg. 3229,8
- Oțel aliat scule Ø 20 VM 18 kg. 154,62
- Idem 130×50 W 2842 kg. 622,5
- Idem 140×40 Terax NB kg. 217,5

MOTOARE ELECTRICE

- ASI 0,75×750 FA 2/3 B 5 buc. 3
- 2,2×750 B 5 buc. 1
- 75×750 3/6 60 H 3 buc. 1
- MIB 2 110×750 B 3 buc. 1
- Idem 132×750 B 3 buc. 2
- ASI 0,37×1000 FA B 5 buc. 3
- 0,75×1000 FA B 5 buc. 3
- 0,60×1500 500 v buc. 1
- 37×1500 B 3 buc. 1
- 45×1500 B 3 buc. 10
- 55×1500 AO 2 B 3 buc. 7
- Transform. pornire special 650/0,38 kv buc. 3
- ASI 0,35×3000 RUL 400 B 3 buc. 2

- 0,37×3000 B 3 buc. 1
- 0,75×3000 FA B 5 buc. 2
- 1,5×3000 FA B 5 buc. 8
- 5,5×3000 2/3 B 3 buc. 1
- 15×3000 2/3 B 3 buc. 5

MOTOARE SPECIALE

- CC 6,2×1500 B 3 buc. 1
- AIM 15×750 2/3 B 3 buc. 4
- 3,2×1000 B 3 buc. 2
- 45×1000 B 3 buc. 1
- 10×1500 2/3 B 3 buc. 1
- MS 3×750 2/3 buc. 2
- TCS 1×1000 monoșină buc. 6
- ASM 4×1000 2/3 buc. 11
- 5×1000 2/3 buc. 4
- AFI 13×750 buc. 2
- ASFM 1×1000 FA buc. 1
- 1,6×1000 buc. 6
- 1×1500 B 5 buc. 4
- 4×1500 buc. 1
- 5×1500 buc. 5

MATERIALE ELECTRICE DE JOASĂ TENSIUNE, CABLURI, CONDUCTORI

- Bloc releu TSA 63 A cod 3674 buc. 25
- Bobină dîta 60 A 380 v buc. 129
- Idem AC 3 100 A 220 v buc. 17
- Buton BDAD cod 3741 buc. 45
- Idem manevră B-10 buc. 466
- Coloană seleniu 25×25×14 RS-70502 buc. 1
- Idem 33×33×24 buc. 1
- Idem 33×33×40 buc. 7
- Idem 40×40×4 buc. 1
- Idem 40×40×8 buc. 6
- Idem 40×40×24 RS-70519 buc. 4
- Idem 60×60×12 buc. 3

- Comutator C-40.92.20.001 buc. 72
- Idem 002 buc. 40
- Idem 004 buc. 70
- Idem stea triunghi 32 Aⁿ cod 1723 buc. 40
- Condensator hîrtie E 470-9,47 mF buc. 112
- Contact fix AC 3 25 A buc. 55
- Idem mobil 40 A buc. 169
- Contactor AC 3 25 A 380 v cod 3520 buc. 70
- Idem 40 A 220 v cod 3930 buc. 50
- Idem 40 A 380 v cod 3930 buc. 25
- Idem 63 A 380 v cod 3940 buc. 50
- Idem 200 A 380 v cod 3960 buc. 36
- Idem TCA 6 A 220 v cod 4001 buc. 200
- Idem 10 A 42 v cod 4005 buc. 28
- Contactor TCA 40 A 380 v cod 4015 buc. 400
- Idem 250 A 380 v cod 4035 buc. 20
- Idem aut. DITA 500—200 A buc. 1
- Cot pantrer (PVC) 21 mm buc. 9
- Idem (IPE) 21 mm buc. 15
- Cuplă bipolară 6 A buc. 40
- Doza pantser (IPE) 29 mm buc. 44
- Idem (IPE) 36 mm buc. 12
- Întrerupător DITA 25 A cod. 3210 buc. 25
- Idem aux. TCA 250 A buc. 1489
- Idem pirghie 25 A cod. 1300 buc. 75
- Idem pedală cod. 9500 buc. 40
- Idem pirghie 63 A cod. 1300 buc. 20
- Idem 100 A cod. 1321 buc. 15
- Idem 350 A cod. 1340 buc. 8
- Inversor seub. prot. 32 A cod. 1762
- Lampă HBV 50 W UV. buc. 4
- Limitator 4473 buc. 20
- Idem 4486 buc. 10
- Idem 6090 buc. 150
- Idem 6095 buc. 230
- Idem 6100 buc. 325
- Idem 6110 buc. 75
- Idem 6115 buc. 55
- Microîntrerupător 5938 buc. 1
- Idem 5947 buc. 160
- Idem 6131 buc. 280
- Miner MPR buc. 100
- Papuc cablu A 59 mmp buc. 2
- Patron mignen 0,5 A buc. 1000
- Idem 4 A buc. 900
- Idem 6 A buc. 300
- Presetupă 36 mm buc. 600
- Priză silunin, III 16 A cu priză buc. 60
- Releu RC-2 RS 71900 buc. 85
- Idem — Idem Ri-1 RS 7917 buc. 1
- Idem Ri-4 24 v RS 71810 C buc. 15
- Releu Ri-5 24 v RS-T 71575 buc. 20
- Idem RMC-3 220 v buc. 1
- RȚpa-5 0,1—1,3 sec. buc. 75
- Idem RTP-C 1 10 sec. RS 7743 buc. 2
- Tub PVC Ø 12 ml. 500
- Idem Ø 14 ml 1000
- Idem Ø 15 ml 1500
- Cablu Cyy 3×70 ml 300
- Idem MCM 5×1,5 ml 100

OFERTE

- Conductor Fy 16 mmp ml 480
- Idem 35 mmp ml 582
- Idem FFT 2,5 mp ml 4000
- Idem 4 mp ml 600
- Conductor FFT 750 8 mmp ml 1078
- Myff 35 mmp ml 400
- Idem 5 mmp ml 884
- VLLy 16 mmp ml 2000
- Sirmă bobinaj bumbac 0,70 kg. 90
- Idem 0,80 kg. 132
- Idem 1,10 kg. 60
- Idem 1,00 kg. 124
- Idem 1,30 kg. 100
- Idem 1,40 kg. 300
- Idem 1,70 kg. 60
- Idem impr. email kg. 600
- Idem 0,35 kg. 400
- Idem 0,45 kg. 170
- Idem 0,75 kg. 350
- Idem 0,80 kg. 300
- Idem 0,85 kg. 200
- Idem 1,00 kg. 60
- Cablu ACyABy 3×25 ml 215
- Idem 3×95 ml 311
- Idem 4×35 ml 760
- Idem ACyy 3×10 ml 500
- Idem 3×25 ml 755
- Idem AFPyys 2×4—2,5 ml 115
- Idem AFy 4 mmp ml 1002
- Idem 10 mmp ml 600
- Conductor AFy 18 mmp ml 6000
- Idem 35 mmp ml 400
- Idem AKy 70 mmp ml 57
- Cutie terminală 35 kw buc. 92
- Intrerupător ISOL 500 cod 4182 buc. 48
- Comutator stea triunghi 100 A buc. 9
- Pinză filtru PNA 110 cm ml 700

CHIMICALE

- Azotat de sodiu kg. 3000
- Plastinol kg. 1000

RULMENȚI

- EL 3 buc. 2
- E 10 buc. 39
- EA. 17 buc. 3
- R.4 buc. 2
- 710 buc. 4
- 1203 buc. 43
- 1208 K buc. 3
- 1207 C 3 buc. 21
- 1210 KC 5 buc. 9
- 1211 buc. 170
- 1211 C 3 buc. 8
- 1215 buc. 32
- 1215 K buc. 24
- 1218 K buc. 18
- 1217 buc. 2
- 1218 buc. 11
- 1300 buc. 8
- 1304 C 4 buc. 8
- 1306 buc. 32
- 1308 K buc. 20
- 1310 K buc. 2
- 1310 KC 3 buc. 3
- 1310 C 5 buc. 2
- 1310 KC 5 buc. 7
- 1311 buc. 9
- 1312 buc. 80
- 1312 K buc. 5
- 1314 C 3 buc. 16
- 1317 K buc. 2
- 1320 buc. 1
- 2202 buc. 3
- 2203 buc. 13
- 2204 C 4 buc. 3

- 2208 K buc. 1
- 2208 K buc. 1
- 2208 KE buc. 5
- 2209 KC 5 buc. 2
- 2211 buc. 40
- 2216 buc. 4
- 2220 buc. 2
- 2306 C 4 buc. 500
- 2307 K buc. 13
- 2311 buc. 10
- 2310 S 4 buc. 1
- 3210 buc. 200
- 3213 buc. 5
- 3220 buc. 2
- 3220 C 5 buc. 1
- 7115 B buc. 27
- 7116 B buc. 4
- 7117 B buc. 51
- 7215 B Sp. P 4 buc. 53
- 7311 BPE buc. 10
- 7312 BIE buc. 4
- 5760 K buc. 2
- 16008 buc. 50
- 16015 buc. 4
- 16018 buc. 7
- 20213 buc. 1
- 2221703 buc. 6
- 22220 NC 3 buc. 5
- 22222 K buc. 20
- 22222 EK buc. 1
- 21232 buc. 10
- 22234 buc. 90
- 22236 EC 3 buc. 14
- 22248 buc. 1
- 22264 buc. 1
- 2231085 buc. 1
- 22310 K buc. 14
- 22317 buc. 3
- 2231763 buc. 10
- 22316 K buc. 9
- 223185 C 3 buc. 1
- 22322 K buc. 2
- 22336 buc. 2
- 22338 buc. 1
- 23024 buc. 3
- 23024 K buc. 11
- 23130 C 5 buc. 4
- 23218 K buc. 6
- 23222 buc. 3
- 23232 C 5 buc. 2
- 23244 C 3 buc. 1
- 30302 buc. 5
- 30315 buc. 6
- 30316 buc. 10
- 31306 buc. 5
- 32032 buc. 8
- 32204 CAP buc.64
- 32205 buc. 3
- 32215 buc. 7
- 32221 buc. 10
- 32226 buc. 6
- 32228 buc. 2
- 32232 buc. 4
- 32236 buc. 2
- 39018 buc. 1
- 51126 MP 6 buc. 5
- 51128 buc. 5
- 51160 buc. 1
- 51200 buc. 27
- 51230 M buc. 11
- 51232 buc. 1
- DNK 25/16 buc. 4
- GS 81107 buc. 2
- GS 81109 buc. 7
- KKI 17 buc. 2
- NKI 25 buc. 2
- NKI 20 buc. 10

- NKI 50/30 buc. 2
- NKJ 42/20 buc. 2
- NKIS 55 buc. 2
- NKI 60/25 buc. 1
- N 206 buc. 15
- N 307 buc. 15
- NAR 110—NA 110 buc. 1
- NA 3050 buc. 2
- NA 4017 buc. 3
- NA 4907 buc. 1
- NA 4912 buc. 94
- NA 4922 buc. 2
- NA 4924 buc. 2
- NA 6981 buc. 2
- NAK 17 buc. 4
- NAK 20 buc. 5
- NAK 50 buc. 19
- NAK 65 buc. 2
- NAX 5035 buc. 4
- NAX 7040 buc. 2
- NJ 236 buc. 8
- NJ 252 buc. 2
- NJ 304 buc. 10
- NJ 313 buc. 15
- NJ 318 G 3 buc. 10
- NJ 407 buc. 2
- NJ 408 buc. 4
- NJ 410 buc. 4
- NJ 412 buc. 2
- NJ 2207 buc. 10
- NJ 2208 buc. 1
- NJ 2215 buc. 8
- NJ 2218 buc. 48
- NJ 2322 buc. 1
- NN 3044 K buc. 1
- NN 3044 KP 5 buc. 1
- NN 3060 KP 51 buc. 2
- NK 25/16 buc. 4
- NK 30/20 buc. 10
- NK 42/30 buc. 4
- NK 65/25 buc. 4
- NK 65/35 buc. 30
- NK 80/35 buc. 4
- NKX 40 buc. 2
- NUB 208 KMP 51 buc. 1
- NU 215 P 51 buc. 1
- NU 215 buc. 6
- NU 217 buc. 23
- NU 217 AC 3 buc. 3
- NU 215 buc. 49
- NU 222 buc. 1
- NU 232 buc. 4
- NU 305 buc. 40
- Bile 1/8 buc. 28
- Bile 13/52 buc. 800
- 7/16 11,11 buc. 600
- 29/64 11,509 buc. 50
- 11,50 buc. 5

BILE RULM.

- 21/325 16,66 buc. 160
- 23/32 18,25 buc. 100
- 25/32 19,64 buc. 176
- 22 buc. 400
- 7/8 22,22 buc. 54
- 31/32 buc. 248
- 31/32 buc. 248
- 25 buc. 1
- 11/8 28,57 buc. 1
- 38 buc. 6
- 11/2 38,1 buc. 15
- Role 1,6×9,3 buc. 20
- 3,0×11,8 buc. 2140
- 3,5×83,8 buc. 500
- 5,5×89,8 buc. 180
- 4,0×39,8 buc. 80
- 10×14 buc. 55